Doğan Kardeş

Ocak 1961 ★ 125 Kurus

TİK-TAK AMCA

Kapak resmimiz: Kitap Sergisinde (Foto: İ. Tengizman)

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

•

Sayı : 502 - Ocak 1961

Fiatı: 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı işlerini fiilen idare eden: Şükrü Enis Regü ✱ Yazı İşleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✱ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Doğan Kardeş Yayınları A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasasına» uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Millî Eğitim Bakanı Doğan Kardeş'i kutluyor

Milli Eğitim Bakanımız Sayın Profesör Bedrettin Tuncel'den aşağıdaki mektubu aldık. Birçok işleri arasında bizi düşünmüş olmasına çok sevindik. Güzel sözleri, bizim yeni çalışmalarımız için büyük bir kuvvet kaynağı oldu. Kendisine candan teşekkür ederiz.

Talim ve Terbiye dairesinin 28/Kasım/1960 tarih ve 3471 sayılı yazısı :

Doğan Kardeş Yayınları Müdürlüğüne

Doğan Kardeş'in 500. sayısını aldım. Müessesenizin Türk Çocuk Edebiyatına olan hizmetlerine ve yardımlarına esasen derin bir takdir beslemekteydim. Bugün gerek derginiz, gerek memleketimizin yüzünü ağartan bir şekilde yaptığınız yayınlar hakikaten milletçe öğünülecek bir seviyeyi bulmuştur.
Sizlere kültürümüz adına teşekkür ederim.
Hürmetlerimle,

Millî Eğitim Bakanı
Bedrettin TUNCEL

☆

HOŞ GELDİN, SEFA GELDİN : 1961

Bir yeni yıla daha girdik.

Bunun memleketimize, insanlığa ve hepimize uğurlar, hayırlar getirmesini candan diliyelim.

Bu yeni yılda da en çok dikkat edeceğimiz şey hasta olmamaktır.

Sağlığın herşeyin başı olduğunu hiç aklımızdan çıkarmıyalım.

Sağlık içinde yaşıyanlar, daima keyifli, neşeli, güler yüzlü olurlar, çalışmaktan hoşlanırlar, çabuk yorulmazlar ve derslerinden geri kalmazlar.

Doğan Kardeş, hepinize sağlık içinde geçen bir güzel yıl daha diler.

☆

YENİ CİLDİMİZ BAŞLIYOR!

Bu sayımızla 17 - nci cildimiz başlıyor.

Onun için eğer arkadaşlarınızdan Doğan Kardeş'e abone olmak istiyenler varsa acele etsinler. Ocak sayısından itibaren abone yazılsınlar ki, ciltleri eksik kalmasın.

16 ncı cildimiz 15 liraya satışa çıkarılmıştır.

1960-1961

"Cumhuriyet fazilet demektir"

GEÇEN 1960 yılı Türk milleti için pek uğurlu, pek mutlu oldu. Çünkü milletimiz yıllardan beri memleketin üstüne çökmüş olan korkunç bir kâbustan kurtuldu. Anayasayı hiçe sayan, ahlâk esaslarını tanımayan, Devlet parasını keyfine göre harcamaktan çekinmeyen, milletin hak ve hürriyetlerini çiğneyen, türlü baskılarla memleketin aydın gençliğini ezip kahreden kötü politikacılar o yıl Mayısının 27 nci sabahı, Türk Silâhlı Kuvvetlerini temsil eden Millî Birlik Komitesinin aydın subayları tarafından, Devlet idaresinin başından birer birer çekilip alındı, ve tevkif edilerek İstanbul'da Yassıada'ya gönderildi. Bir gece içinde, hiç kan dökülmeden, başarılan bu hareket Türk milletinin yeni bir İnkılâp zaferidir. Memleket baskıdan kurtuldu. Millet hürriyetine yeniden sahip oldu. Basın serbestliğine kavuştu. İnkılâbımızın bu yeni zaferi bütün dünyada hayranlık uyandırdı.

Yakalanıp Yassıada'da hapsedilen ve artık kendilerine «düşükler» denilen eski hükümet büyükleri derece derece ağır suçlardan sanık olarak Yüksek Adalet Divanına verildi. Şimdi orada yargılanıyorlar ve bütün yurtta halk, duruşmaları radyolardan ibretle dinliyor.

Neden böyle oldu? Neden koca bir parti meclis grupu, Cumhurbaşkanı, Meclis başkanı, Başbakan, bakanlar hep birden bu hale düştüler?

Bunlar hep seçimle, milletten aldıkları oylarla gelmişler, Meclise girmişlerdi. Cumhurbaşkanı Meclis tarafından seçilmişti. Başbakan ve kabinesi Meclisin güven oyu ile işbaşına geçmişlerdi. Hepsi de Mecliste vatan ve millete sadakatle hizmet edeceklerine yemin etmişlerdi. Ama şimdi her biri bir, ve bazıları birkaç, suç sanığı olarak Yassıada'da yargılanıyorlar. Suçların bir kısmı çok ağırdır, cezaları idama kadar varıyor.

Neden böyle oldu? Ne oldu bu adamlara? Bu sorunun cevabını üç kelimelik bir cümlede buluruz: **CUMHURİYET FAZİLET DEMEKTİR.** Fazilet de ahlâk yüksekliği demektir. Cumhuriyet hür ve eşit vatandaşların kurduğu devlettir. Padişahlar zamanında hür ve eşit va-

KİM BİLİYOR?

1. **Amerika Birleşik Devletlerinin yeni cumhurbaşkanı kimdir?**
2. **Şimşeklerin ortalama uzunlukları ne kadardır?**
3. **Dünyada en çok koyun beslenen memleket neresidir?**
4. **Dünyada kaç volkan olduğunu sanıyor sunuz?**
5. **Kızılırmak hangi denize dökülür?**
6. **Saç dayanıklı bir madde midir? Saçtan ip yapılabilir mi?**
7. **Kanyon nedir?**
8. **Nizip hangi ilimizin ilçesidir?**
9. **Milletvekilleri seçimi kaç yılda bir yapılır?**

— Cevaplar 49. sayfada —

AYAK İZLERİ

Aslan ihtiyarlamıştı. Artık canı ava gitmek istemiyordu. Karnını doyurmak için bir kurnazlık düşündü. Hasta taklidi yaparak yavaş yavaş mağarasına girdi. Onu gören bir çok hayvanlar buna inandılar. Biraz zaman geçtikten sonra ihtiyar aslana acıyarak hatırını sormak için birer birer mağaraya girdiler. Zaten aslanın beklediği de buydu. Yanına gelen hayvanları parçalayıp yedi.

Bu şekilde birkaç hayvan aslana yem olduktan sonra, tilkinin de yolu ormanın o tarafına düştü. Diğer hayvanlardan aslanın hasta olduğunu duymuştu. Ama hemen mağaraya girmedi. Uzaktan aslana:

— Nasılsın sevgili dostum, diye seslendi.

Aslan acıklı bir sesle:

— Ah, çok hastayım, diye cevap verdi. Artık daha çok yaşıyamıyacağım. Ölüyorum ben. Elveda. İçeri gel de ölmeden yüzünü son defa göreyim.

Tilki bunları duyunca bir kahkaha atarak :

— Vah zavallı dostum, diye alay etti. Son defa yüzünü görmek istediğin dostların galiba hep senin yerine kurban gidiyorlar. Baksana, bütün ayak izleri mağarana giriyor, ama oradan dışarı çıkan yok. Haydi hoşça kal. Ben gidiyorum.

tandaşlar yoktu; «tebaa», yani başı bağlı kişiler vardı. Hepsinin başı padişaha bağlı idi. Cumhuriyette kimsenin başı kimseye bağlı değildir, herkes hür ve eşittir. Bir Cumhuriyet ancak vatandaşların ve hususiyle idarenin başında bulunanların yüksek ahlâklı, yani faziletli olması ile yaşar, gelişir, kuvvetlenir ve büyür.

Faziletin bulunmadığı yerde ne eşitlik bulunur, ne de hürriyet. Böyle topluluklarda her şahıs kendi çıkarını düşünür, onu sağlamak için başkalarına zarar vermekten kaçınmaz.

Faziletin hüküm sürmediği ve vatandaşlar arasında eşitlik ve hürriyet anlayışının eksik olduğu toplulukların yalnız adı «Cumhuriyet» olabilir. Onlar nasılsa başa geçmiş faziletsiz şahısların hükmü altında kalırlar ve gittikçe köleleşirler. Bu türlü «Cumhuriyetler» er geç çöker, yıkılır.

Bu devletin en yüksek makamlarına çıktıktan, memlekette yıllarca hüküm sürdükten sonra yerlerinden sökülüp atılan ve şimdi «düşük» sıfatı ile Yassıada'da Yüksek Adalet Divanında sorguya çekilenler işte o kısacak düsturu CUMHURİYET FAZİLET DEMEKTİR vecizesini belki de pek iyi bildikleri, belki verdikleri nutuklarda çok defa kendileri de söyledikleri halde onun asıl mânasına akıl erdirmemiş veya ona hiç inanmamış olanlardır.

Artık 1961 yılına girdik. Bu ay içinde Kurucu Meclis toplanacak, Türkiyede İkinci Cumhuriyetin Anayasa tasarısı ile yeni seçim kanunu tasarısını görüşüp, tartışıp kanunlaştırdıktan sonra dağılacaktır. Sonra yeni seçim kanununa göre seçimler yapılacak, İkinci Cumhuriyetin ilk Büyük Millet Meclisi 1961 Ekiminin 29. günü Ankara'da Yeni Millet Meclisi binasında toplanacaktır.

Yeni yılın milletimiz ve kurulmak yolunda olan İkinci Cumhuriyetimiz için kökleri daima faziletten kuvvet alan büyük başarılarla geniş bir refah ve saadet yılı olmasını dileriz.

A. B.

AĞLAMAZ PRENSES

BİR zamanlar hiç ağlamayan bir prenses vardı. Ağlamamasına kimsenin pek aldırış ettiği yoktu, ama bu prenses yerli yersiz her şeye gülüyordu. Ciddî durması gereken zamanlarda bile kendini tutamaz gülerdi. Bir prensesin böyle her an sırıtması tabiî hoş karşılanmaz. İşte bu yüzden kıralla kıraliçe kızlarının bu haline çok üzülüyorlardı. Sarayda çok akıllı bir kadın bularak ona dertlerini açtılar. Kadın bir zaman düşünüp taşındıktan sonra prensesin mutlaka bir kere ağlatılması gerektiğini, o zaman bü-

yünün bozulacağını söyledi. Bunun üzerine kıralla kıraliçe prensesi ağlatmak için ne yapacaklarını düşünmeye başladılar. Sevgili kızlarını çok fazla üzmeye kıyamıyorlardı. Onun canını yakmak, dövmek hiç akıllarından geçmezdi. Öyleyse bu işe nasıl çare bulacaklardı?

Sonunda prensesin canını yakmadan, ona zarar vermeden ağlatabilecek kimseye 500 altın mükâfat vereceklerini ilân ettiler. Bu haber memlekette çabucak yayıldı. Birçok akıllı adamlar saraya gelerek denemelere giriştiler, ama bunlardan hiçbiri iyi sonuç vermedi.

İçlerinden biri prensesin boş bir odaya kapatılarak ekmekle sudan başka hiçbir şey verilmemesini istedi. Kıraliçe kızına çok acıyordu, ama kıral onun iyiliği için bu üzüntüye katlanmasını tavsiye etti. Aradan birkaç gün geçti. Yapılan plânlar boşa çıkmıştı. Prenses ağlıyacak kadar üzgün görünmüyordu. Kendisine ekmek ve su vermeye giden uşaklar kapıda onun kahkahalarıyla karşılaşıyorlardı. Rengi solmuştu. Çok zayıflamıştı, ama neşesinden bir şey kaybetmemişti. Bir gün odaya giren uşağa ayaklarını göstererek :

— Bak ayaklarım ne kadar zayıfladı, dedi. Terliklerim nasıl sallanıyor. Ah, ne komik!...

Bunun arkasından kahkahalarla gülmesi adamı şaşkına çevirmişti. Kıraliçe açık kapıdan kızını görünce:

— Vah zavallı yavrucuğum, açlıktan ölecek, diyerek hıçkırıklarla ağlamaya başladı.

Hemen prensesi sarayın mutfağına götürüp ona en sevdiği yemeklerle zengin bir sofra hazırlattı.

Prensesi ağlatmak için müracaat eden başka bir adam da iki aydır bu işe hazırlandığını söylüyordu. Yüzünü o kadar korkunç şekillere sokacaktı ki, prenses korkusundan ağlıyacaktı. Böylece adamla kızı bir odaya koydular. Kıraliçe kapıdan içersini dinliyor, merakla kızının ağlamasını bekliyordu. Ama çok geçmeden prensesin kahkahaları sarayda çın çın ötmeye baş-

ladı. Adam kapıyı açarak prensesin yanından kaçtı. Yüzü kıpkırmızı olmuş, alnında iri iri ter damlacıkları birikmişti. Terini silerken :

— Ne yapsam fayda etmedi, diye söylendi.

O sırada prenses uşaklarına :

— Aman, o adamı yeniden buraya getirin, diyordu. Suratını buruşturması pek komikti!...

Şehirde akıllı geçinen başka bir adam da prensesin sevdiği bütün oyuncaklarının gözünün önünde kırılmasını tavsiye etti. Bir başkası da prensesi sarayın bahçesindeki vahşi kazların, ördeklerin arasına sokarak onu korkutup ağlatmak istedi. Ama prenses, kazlar üzerine yürüdükçe sevinçle ellerini çırpıyor ve :

— Aman ne hoş, diyordu.

Bu plânlar da bir şeye yaramamıştı.

Daha sonra saraya pek çok kimseler geldi. Bunlardan bazıları kızı dövmek, saçlarını çekmek gibi şeyler düşünüyorlardı. Tabiî kıralla kıraliçe böyle fikirleri kabul etmiyorlardı. Prensesin ağlamasından artık ümit kesmişlerdi.

O şehirde yaşayan fakir bir kadının Güllü adında bir kızı vardı. Güllü, prensesin başına gelenleri duymuştu. Bir gün öğle yemeğini hazırlarken aklına bir şey geldi. Yemekten kalktıktan sonra eski paltosunu giyip sokağa çıkmaya hazırlandı. Annesine de prensesi ağlatmak için saraya gideceğini söyledi. Annesi onu, bu düşüncesinden vazgeçirmiye uğraştı.

— Kızım, o kadar akıllı insanlar bu işi başaramadılar, diyordu. Boşu boşuna kendini yorma.

Bütün bunlara rağmen Güllü kararından dönmedi. Ne olursa olsun 500 altın mükâfatı almak istiyordu. Koluna, ağzı kapalı bir sepet takarak yola çıktı. Sarayın kapısına gelince korkudan eli ayağı titremeye başladı. Mükâfatı gözünün önüne getirip kendi kendine cesaret vererek kapıyı çaldı. Kapıyı açan adam onun eski püskü elbiselerine bakarak sert bir sesle :

— Arka kapıya, diye bağırdı.

Kızın bir şey söylemesine vakit bırakmadan kapıyı yüzüne kapadı. Bunun üzerine Güllü sarayın arka kapısına gitti. Burada karşısına bir hizmetçi çıktı. Güllü'yü dilenci sanmıştı. «Allah versin» diyerek başından savmak üzereydi ki, o sırada mutfakta olan kıraliçe merakla yanlarına geldi. Güllü'ye :

— Ne istiyorsun kızım, diye sordu.

— Haşmetli kıraliçemiz, ben prensesi ağlatmak için bir şey düşündüm.

Kıraliçe şüpheyle kızı baştan aşağıya süzdü. Böyle basit bir kız o kadar akıllı adamın başaramadığı şeyi nasıl yapabilirdi? Ama Güllü prensesi ağlatacağından o derece emindi ki, kıraliçeye çok yalvardı. O da bir kere denemesine razı oldu. Güllü'yü prensesin odasına götürüp ikisini yalnız bıraktı.

Prenses, Güllü'den hoşlanmıştı. Bu pembe yanaklı kız kendisini ağlatmaya gelen o tuhaf adamlardan çok daha iyi idi. Çok geçmeden fakir bir kızın prensesi ağlatacağı haberi bütün saraya yayıldı. Prensesin kapısında kıralla kıraliçeden başka bir de meraklı kalabalığı birikmişti. Saraydaki büyük memurlardan biri :

— Çok saçma, diyordu. Fakir bir kız!... Her halde şimdiye kadar ömründe saraya girmemiştir.

Asîl kadınlardan biri de omuzlarını silkerek :

— Belki de bir prensesle nasıl konuşulacağını bile bilmez, dedi.

Kıralla kıraliçenin artık bekliyecek hali kalmamıştı. Kapıyı açıp içeri baktılar. İki kız karşılıklı masanın

başında oturuyorlardı. Güllü getirdiği sepeti prensesin önüne koymuştu. Sepetin içi soğan doluydu. Prenses büyük bir dikkatle bunları soyuyor, sonra bir tabağa doğruyordu. Bu işi yaparken iki gözünden sel gibi yaşlar akıyordu. Evet, prenses ağlıyordu.

Kıralla kıraliçe kızlarına sarıldılar. Onlar da sevinçlerinden ağlıyorlardı. Asîl kadınlar ipekli mendilleriyle gözlerini siliyor, uşaklar bu manzaraya hayretle bakıyor, başlangıçta Güllü'yü bir şeye benzetemiyen beyaz külâhlı aşçıbaşı ise, «Prensese soğan doğratmış. Ah nasıl oldu da ben bunu akıl edemedim!...» diye dövünüyordu.

DAVETSİZ MİSAFİR

ZEYNEP'ler ıssız bir ormanın kenarında oturuyorlardı. Bir gün annesiyle babası önemli bir iş için kasabaya gideceklerdi. Evde kalacak üç çocuğun en büyüğü Zeynep'ti. O da ancak 12 yaşındaydı. Babası kardeşine bir haber göndererek acele işlerinin çıktığını söylemişti. Akşam amcasıyla yengesi gelinceye kadar bütün gün kardeşlerine Zeynep bakacaktı.

Annesi birer birer çocukları öpüp arabaya binerken Zeynep'e şunları söylüyordu:

— Kardeşlerine göz kulak ol. Her şeyi sana öğrettiğim gibi yap, emi?

Zeynep heyecanla cevap verdi:

— Sen hiç merak etme anneciğim. Kardeşlerimi bir an bile gözümün önünden ayırmam. Onlara akşama güzel bir tarhana çorbası pişireceğim. Sen yaparken kaç kere bakmıştım. İyice öğrendim.

Ayrılmadan önce annesi iki şey yapmasını daha tembih etti.

— Sakın ocağı söndürmeyin, devamlı odun atın, dedi. Bir de hava kararırken kapıyı sürgülemeyi unutmayın.

Araba yolda kayboluncaya kadar üç çocuk anne ve babalarının arkasından baktılar. Güneş biraz önce doğmuştu. Zeynep içinden, «Keşke şimdi akşam olsaydı da amcamla yengem gelseydi» diye düşündü. Ama bu düşüncesini kardeşlerine belli etmedi. Onların korkmaması için evde yalnız kalmaktan memnunmuş gibi görünmesi gerekiyordu.

Sabahtan öğleye kadar vakit pek çabuk geçti. Önce evin içini derleyip topladılar. Sonra da hep beraber oyunlar oynadılar. Karınları acıkınca annelerinin bir gün önce pişirip bıraktığı yemekleri ısıtıp yediler. Yemekten sonra ateşin başında otururlarken Ali ile Ayşe uyuyakaldı. Zeynep de bebeğine elbise dikmeye başladı.

Böylece uzun bir zaman geçmişti. Birden kızın aklı başına geldi. Bebeğime elbise dikeyim derken yapacağı işleri unutuvermişti. Akşama çorba pişirecekti. Hemen kardeşlerini uyandırdı. Çorbaya başlamadan önce ineğin sütü sağılacaktı. Üçü birden evden çıkıp işlerinin başına koştular. Ali hayvanların kaplarına temiz su koyuyor, Ayşe de tavuklara yem veriyordu.

Zeynep sütü sağıp eve getirdi. Ateşte kaynattı. Kardeşlerine birer bardak verdi. Kendisi de sütünü içtikten sonra çorbayı hazırlamaya başladı. Vakit umduğundan daha çabuk geçiyordu. Daha o çorbayı ateşe koymadan kardeşlerinin karnı acıkmıştı. Ali yemek hazır olmadığı için suratını asıyor, Ayşe de gözlerini açmış, çorba tenceresine bakı-

yordu. Zeynep onları neşelendirmek için :

— Çorba hemencecik pişer, diyordu. Öyle nefis olacak ki, tadı damağınızda kalacak.

Bir taraftan da başka şeyler hazırlıyordu. Patates kızarttı. Sucukları kesip şişlere geçirerek ateşte pişirdi. Çorbayı ateşten indirip tencerenin kapağını açtı. Ortalığı güzel bir koku kaplamıştı. Kardeşine :

— Ayşe, hadi bakalım, sen de sofrayı kur, dedi.

Tam o sırada kapıda bir tıkırtı oldu. Birdenbire Zeynep annesinin en son tembih ettiği şeyi hatırladı. Hava kararırken kapıyı sürgülemelerini söylemişti. Ne yazık ki, çok geç kalmışlardı. Gözleri korkuyla kapıya dikildi. Heyecandan nefes bile alamıyordu. Kapının mandalı kalktı, ardına kadar açıldı. Karşılarında kapkara bir ayı duruyor, gözleri ışıl ışıl parlıyordu. Zeynep adım adım gerileyerek kardeşlerine :

— Tavan arasına çıkalım, diye fısıldadı.

Çatının altında odanın yarısına kadar gelen bir tavan arası vardı. Buraya her zaman kullanmadıkları fazla eşyaları koyarlardı. Bir kenarına bir merdiven dayalı dururdu.

Çocuklar aceleyle merdivene tırmandılar. Bacaklarını aşağıya sallayıp oturdular. Birden rüzgârdan kapı kapandı. Ayı sallana sallana masaya yaklaştı. Arka ayaklarının üstünde doğrulup sucukları aldı. Ondan sonra patatesleri yedi. Çok geçmeden mis gibi dumanı tüten çorbanın kokusu burnuna çarptı. Ama tencereye başını sokmasiyle çıkarması bir oldu. Ağzı pek fena yanmıştı. Yere oturup ağzını, burnunu tutarak iki yana sallanmaya başladı. Çocuklar bunu görünce gülmekten kendilerini alamadılar. Ayı onların kahkahalarını duyunca yerinden kalktı, merdivene yaklaştı. Tuhaf bir şekilde merdivene tırmanıyordu. Ayşe ile Ali hâlâ kıkır kıkır gülüyorlardı, ama Zeynep korkudan ne yapacağını şaşırmıştı. Birkaç dakika sonra ayı üstlerine atılabilirdi. Ali'yi kolundan tutup sarsarak :

— Bana yardım et, dedi. Merdiveni devirelim.

Olanca kuvvetleriyle merdiveni ittiler. Devrilirken ucu raftaki reçel kavanozuna çarptı. Kavanoz kırıldı. Reçeller yerlere saçıldı. Ayı yerde yuvarlanarak hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalktı. Çocuklar kendileri için korkacak bir şey kalmayınca ayının haline bakarak yeniden kahkahalarla gülmeye başladılar.

Ayı onların yanına gidemiyeceğini anlamış olacaktı ki, bir daha dönüp bakmadı. Yerlere dökülen reçelleri büyük bir açgözlülükle yalamaya başladı. Ondan sonra odanın içinde dolaşıp

Kırmızı Yapraklı Takvim

Erhan'la Ayhan, evlerine yeni asılan takvime bakıyorlardı. Bu aylık bir takvimdi. Günler siyah rakamlarla basılmıştı. Yalnız içlerinden bazıları kırmızıydı. Ayhan ağabeyine :

— Bu kırmızı günlerin diğerlerinden farkı ne, diye sordu.

Ayhan'dan üç yaş büyük olan Erhan bilgiç bilgiç cevap verdi :

— Kırmızı günler bayramları gösteriyor. Bak, bu 23 Nisan. Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşu ve Çocuk Bayramı.

— Ağabey, 1 ocak gününü de kırmızı yapmışlar, niçin acaba?

— 1 ocakta yeni bir yıla girdiğimiz için bayram yapıyoruz. Yeni yıl bize 365 gün armağan ediyor.

Ayhan biraz düşündükten sonra :

— Ağabey, bize armağan edilen bu günleri elimizden geldiği kadar iyi geçirmeğe çalışsak ne hoş olur, değil mi, dedi. Bu yıl ikimiz de her gün bayrammış gibi neşeli olalım, büyüklerimize saygı gösterelim. Böylece kendimiz için baştan başa kırmızı rakamlı bir takvim yapmış oluruz.

öteyi beriyi karıştırdı. Masayı, sandalyeleri, çorba tenceresini devirdi. Ortalıkta sanki bir fırtına kopmuş gibiydi. Ayının böyle her şeyi altüst etmesine rağmen öyle gülünç bir hali vardı ki, çocuklar korkularını unutmuş, bu vahşi hayvana ısınıvermişlerdi. Onun karnı aç olduğu için yiyecek bir şeyler aradığını biliyorlardı.

Zeynep birden havanın iyice kararmağını farketti.

— Çocuklar amcamla yengem neredeyse gelirler, dedi. O anda ikisi de aynı şeyi düşünmüşlerdi, ama Ali ablasından önce konuştu.

— Amcam nereye gitse tüfeğini yanına alır. Ayıyı görünce hiç durmaz, ateş eder.

Ayşe de söze karıştı :

— Ya zavallı hayvanı öldürürse? Yok, yok, olmaz. Ayıyı öldürmesin. O bize bir şey yapmadı ki... Yalnız çok yaramaz.

Ayı bir saatten beri çocukları güldürüyordu. Onun yemeklerini yediğini, bu yüzden aç kaldıklarını, başlangıçta ondan ne kadar korktuklarını unutuvermişlerdi. Tek düşünceleri amcaları ateş etmeden hayvanı kurtarmaktı. Zeynep :

— Amcamlar gelmeden ayı evden çıkıp gitse çok iyi olacak, diyordu.

Kapı kapalıydı. Kapıyı açık görseydi belki giderdi, ama şimdi kapının yanına bile uğramıyordu. Ali'nin parlak bir fikri vardı. Tavan arasında uzunca bir sicim buldu. Uzunca bir ilmek yaptı. Çatının altına tavan arasının bittiği yerden karşıya doğru kirişler uzanıyordu. Çocuk bunlara sıkıca tutunarak kapının üst tarafına geldi. Sicimi aşağı sarkıtıp biraz uğraştıktan sonra kapının mandalına geçirdi. Bu işi başarmıştı. Artık ipi çekerek kapıyı açması işten bile değildi. Mandalı kaldırınca kapı ardına kadar açıldı. Ayı da yerinden kalkıp dışarı çıktı. Karanlıklarda kayboldu. Ali direklerden birinden kayarak aşağı indi. Hemen kapıyı sürgüledi. Sonra da merdiveni dayayıp Zeynep'le Ayşe'yi aşağıya indirdi. O sırada amcalarıyla yengeleri kapıyı çaldılar. Evin halini görünce gözlerine inanamadılar. Yengeleri :

— Aman Allahım, bu evin kim böyle altını üstüne getirmiş, diye söylendi.

Zeynep :

— Kocaman, kapkara bir ayı, diyerek başlarına gelenleri bir bir anlattı. Karınlarını doyurduktan sonra hep beraber ortalığı temizleyip toplarlarken çocuklar, «Bir daha annemizin tembih ettiği şeyleri aklımızdan hiç çıkartmıyalım,» diyorlardı.

★

KUMBARANIZ VAR MI?

Her kardeşin bir kumbarası olmalı!... Yapı ve Kredi Bankasından alacağınız kumbaralı bir İkramiyeli Aile Cüzdanında hem para biriktirir, hem de bankanın zengin ikramiye çekilişlerinde talihinizi denersiniz. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve çeşitli para ikramiyeleri çıkmıştır.

KİMİN DOĞUM GÜNÜ?

Jâle kızamık olduğu için Betül'ün doğum gününe gidemiyecekti. Arkadaşlarından Aylâ :

— Kızamık olmak çok kötü bir şey, diyordu. İki yıl önce benim de başıma gelmişti. Önceden biletlerimizi aldığımız halde sirke gidemedik.

Suna da :

— Ben kızamık olduğum zaman çok istediğim bir okul gezisine gidememiştim, dedi.

İki çocuk böylece konuşa konuşa gidiyorlardı. Jâle'nin evinin önünden geçerken Betül'le karşılaştılar. Betül'ün eli kolu paketlerle doluydu.

Aylâ ile Suna :

— Bunlar ne, diye sordular.

— Jâle'ye bazı şeyler götürüyorum. Eğlenceli bir kitap, bir oyun, biraz da pasta...

— Bugün senin doğum günün. Jâle'nin değil.

Betül gülümseyerek :

— Biliyorum, ama Jâle toplantıma gelemiyecek, dedi. Onu da eğlendirmek lâzım.

Betül gittikten sonra iki arkadaş birbirlerine :

— Betül galiba bizden sonra kızamık olmuş, dediler. Hastalığının acısını unutmamış. Aynı zamanda çok düşünceli, yardımsever bir kız.

Kocaoğlan Yeni Yılı Kutluyor

BİR sonbahar günü Kocaoğlan, ininin önünde oturmuş güneşlenirken, iki dostu, tilki ile tavşan yanına yaklaştılar. Tilki :

— Bu güzel havalar çok sürmiyecek, diyordu. Kış geliyor. Soğuk rüzgârlar esecek, kar yağacak...

Onun sözünü tavşan tamamladı :

— Evet, kar yağacak. Bir de bakacağız ki, yılbaşı gelmiş.

Ayı hayretle sordu :

— Yılbaşı mı? O da ne demek?

Tavşan gülerek :

— Bugün ne tuhaf şeyler soruyorsun Kocaoğlan, dedi. Yılbaşını bilmiyen yoktur. Bak, sana anlatayım. Yılbaşında herkes neşelenmek, sevinmek ve tanıdıklarını sevindirmek ister. Yılbaşını neşeyle kutlarsan bütün yıl işlerin iyi gidermiş. Yılbaşı yılın en güzel günüdür. Herkes birbirine hediyeler verir.

Ayının gözleri parlamıştı.

— Aman ne güzel şey, diye söylendi.

— İki ay sonra yılbaşı gelecek diye şimdiden sabırsızlanıyorum.

Kocaoğlan bunu duyunca:

— Ha, şimdi anladım, dedi. Yılbaşı iki ay sonraymış. Ben o zaman çoktan kış uykusuna yatmış oluyorum. Ondan yılbaşından haberim yok.

Tilki söze karıştı :

— Yılbaşında uyumakla ne güzel şeyler kaçırdığını bir bilsen, bir daha uyumazsın. Ne olur Kocaoğlan, yılbaşına kadar uyuma.

Ayı sevinçle :

— Hakkın var, tilki kardeş, dedi. Ne yapıp yapıp o güne kadar uyanık bulunmalıyım.

Aradan birkaç hafta geçti. Hava epeyce soğumuştu, ama Kocaoğlan kış uykusuna yatmamak için verdiği kararından dönmemişti. Bir gün, iki arkadaşı onu ininde kara kara düşünürken buldular.

— Şimdilik uyumamak için kendimi zorluyorum, ama bakalım yılbaşına kadar nasıl dayanacağım, diyordu. Gün geçtikçe biraz daha uykum geliyor.

Tilki :

— Bir yerden duymuştum, insanlar uykularını kaçırmak için kahve içerlermiş. Sen de öyle yapsana Kocaoğlan.

Kocaoğlan boynunu bükerek :

— Uykumu kaçıracak kadar çok kahveyi nereden bulayım, diye söylendi. Bizim ormanda kahve çok pahalı.

Üçü de çok üzgündü. Havadan ince ince kar taneleri dökülmeye başlamıştı. Tilki :

— Arkadaşlar, benim aklıma bir şey geldi, dedi. Gelin biz yılbaşını bu gece kutlayalım.

Ayı :

— Nasıl olur, diye söylendi. Daha aralık ayına bile girmedik.

Tavşan da tilkiyle aynı fikirdeydi.

— Yılbaşını bugünden kutlasak, ne çıkar, dedi. Bakın kar da yağıyor. Tam yılbaşı havası. Bu gece burada bir toplantı yaparız. Birbirimize hediyeler veririz. Çam kozalakları yakıp eğleniriz. Ondan sonra Kocaoğlan istediği gibi kış uykusuna yatar.

Arkadaşları gittikten sonra Kocaoğlan evinden dışarı çıkıp sevincinden kuru yaprakların, karların arasında yuvarlandı. Ömründe ilk defa olarak yılbaşını güzel bir şekilde kutlayacaktı. Çok geçmeden canını sıkan bir düşünceye aklı takıldı. Tavşan «birbirimize hediyeler veririz» demişti. Arkadaşlarına hediye almamıştı: Yuvasında iki kavanoz baldan başka hediye edilecek bir şey yoktu. Balları vermek de işine gelmiyordu. İlkbaharda uykusundan kalktığı zaman onu tatlı tatlı yiyecekti. Bu arada yılbaşı için söylenenler aklına geldi. Yılbaşında herkes arkadaşlarını sevindirmeliydi. O zaman bütün yıl işleri iyi giderdi. Kendi kendine :

— Balları onlara hediye

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Her çocuk bir yaratıcı olabilir

Karagözcük — Babacığım, bizi geçen gün Doğan Kardeş'in babası bir çocuk konserine götürdü.

Karagöz — Aferin ona... Anlat bakayım kimler çaldı?

Karagözcük — Hani, Doğan Kardeş'in 15. yıldönümünde Spor ve Sergi Sarayında büyük bir sanat töreni yapılmıştı ya...

Karagöz — Evet, evet, dün gibi hatırlıyorum onu. Ne güzel olmuştu.

Karagözcük — Hah, işte o törende çalan kardeşlerin en küçüğü, dört yaşındaki Şule adlı bir kız vardı ya...

Karagöz — Evet, evet. Onu da lüle lüle saçlarıyla şimdi görür gibi oluyorum.

Karagözcük — İşte o kız babacığım, annesine illâki benim konserime o gözlüklü amcayı da getir diye tuttırmuş.

Karagöz — Kimmiş o gözlüklü amca?

Karagözcük — Kim olacak, Doğan Kardeş'in babası.

Karagöz — Hay Allah, şu çocuktaki dikkate bak.

Karagözcük — İşte Doğan Kardeş'in babası bizi aldı o konsere götürdü. Küçüklü büyüklü 22 çocuk piyano çaldılar.

Karagöz — Aman ne güzel. Allah sayısını arttırsın.

Karagözcük — Sahiden de çok güzeldi babacığım. O kadar beğendik ki, alkıştan avuçlarımız patladı.

Karagöz — Aferin size, güzel şeyleri alkışlamayı en nihayet öğrendiniz demek.

Karagözcük — Şule'nin annesi, Doğan Kardeş'in babasının yanına geldi ve «Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum,» dedi. Bizim Şule, sizin müsamerenizden sonra bambaşka çocuk oldu. Eskiden piyano derslerine çalışması için kendisini zorlamamız gerekirdi. Şimdi canı piyanodan inmek istemiyor. Eve her gelen misafire Doğan Kardeş'de çıkan resmini gösteriyor.

Karagöz — Bak demek bir müsamere böyle çocuğun huyunu değiştirivermiş.

Karagözcük — Doğan Kardeş'in bir fotoğrafçısı, o gün çalan çocukların bir, bir fotografını çekti. Bu sayıda onları yayınlamaya başlıyor. Gelecek sayı da devam edecekmiş.

Karagöz — Bakalım bunlardan kaçı ilerde ünlü sanatkâr olacaklar. Bilinmez, belki onların içinden de bir İdil Biret, bir Ayşegül Sarıca, bir Suna Kan, bir Gülây Uğurata, Arın Karamürsel, çıkıverir.

Karagözcük — İnşallah babacığım, inşallah.

Karagöz — Yalnız yılmadan, bıkmadan seve seve çalışmaları şart. Maymun iştahlılar ne büyük sanatkâr olabilirler, ne büyük araştırıcı, ne büyük bulucu, ne büyük yazar, ne de büyük adam. Ancak sabırla çalışan başarır. Sabırla çalışan bir yaratıcı olabilir.

★

BİLMECELER

● Bir duvarın arka tarafını görebilmek için neresinden bakarız?
Cevap: Penceresinden.

● Evleri olmayan şehirlerim, ağaçları olmayan ormanlarım, suyu olmayan nehirlerim var. Ben kimim?
Cevap: Harita.

---

edeceğim, diye söylendi. Şimdiye kadar her yıl elime bu kadar bal geçmemişti ki... Yine de kış uykusundan kalkınca ormanda yiyecek bir şeyler bulmuştum. Bu yıl da öyle yaparım.

Akşam üç arkadaş ayının ininde toplanmışlardı. Alev alev yanan çam kozalakları havayı güzel bir kokuyla doldurmuştu. Hediyeler Kocaoğlan'ın süslediği bir çam dalının altında duruyordu.

Tavşan :

— Hediyelerimizi hemen açmıyalım, dedi. İçlerinden ne çıkacak diye sabırsızlıkla beklemek hoş oluyor.

Çok geçmeden artık meraktan yerlerinde duramıyacak bir hale geldiler. Kocaoğlan hediyelerinden birini açınca hayretle :

— A, bir kavanoz balmış, diye söylendi. Bunu hiç düşünmemiştim.

Tavşan :

— Senin balı her şeyden çok sevdiğini bilirim de ondan bal getirdim, dedi.

Tilki :

— Ben de bal getirmiştim, diye cevap verdi.

Kocaoğlan her ikisine de teşekkür ederken içinden «İyi ki, bencillik etmedim, ben de kendi balımı onlara verdim,» diye seviniyordu.

Neşe içinde güzel bir gece geçirmişlerdi. Kocaoğlan kapıda misafirlerini uğurlarken esneyerek :

— Yılbaşı ne güzel şeymiş, diyordu. Şimdi uykuya yatma vakti geldi. Hoşça kalın arkadaşlar. İlkbaharda yine görüşürüz.

Sanatçı Kardeşler

4 Aralık pazar günü, Alman Kulübünde Bayan Elizabet Tanyel'in öğrencileri bir piyano resitali verdiler. 22 sanatçı kardeşin katıldığı bu resital pek başarılı geçti. Hepsi ayrı ayrı alkışlandılar. Bu sayfada piyano çalan kardeşlerden bazılarını görüyorsunuz. Diğer kardeşlerin resimlerini de gelecek sayımızda basacağız.

Faris
Akarsu

Kaya Dinçer

Acar Kocamaz

Mehmet Kasapoğlu

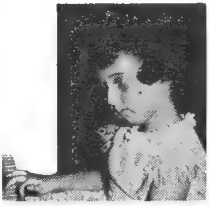

Şule
Güvenç

Sabri Ayaskan

Fevride Kefeli

Tanya
Bartevyan

Nil İpeker

Ayşe Egemen

KİTAP KURTLARI

OKULLARIN tatil olduğu bir gün Gönül'le Şükran nasıl vakit geçireceklerini düşünüyorlardı. Derslerine çalışmışlar, ödevlerini hazırlamışlardı. O güne kadar evlerinde okumadık kitap kalmamıştı. Gönül, arkadaşına :

— Kütüphaneye gidip kitap okuyalım. Vakit henüz erken, dedi.

Kütüphane, evlerine epeyce uzaktı. Şükran :

— Bir, iki saat kitap okumak için o kadar yol yürümeyi göze alamam, dedi.

Arkadaşı :

— Ne olur gidelim, diye ısrar etti. Belki de yolda bizi götürecek bir kimseye rastlarız.

Çocuklar kapıdan çıkınca karşı komşularının otomobilini gördüler. Adam otomobile binerken yanına koşup ne tarafa gittiğini sordular.

— Biz de kütüphaneye gitmek istiyorduk. Sizin yolunuzun üstünde. Ne olur bizi oraya kadar götürür müsünüz, dediler.

Böylece otomobille çabucak kütüphanenin yakınına geldiler. Teşekkür ederek otomobilden inerlerken komşuları dedi ki :

— Çocuklar, galiba fırtına çıkacak. Nasıl eve döneceksiniz?

— Siz hiç üzülmeyin. Dönüşte bir tanıdığa rastlamazsak otobüse bineriz. Daha olmazsa yürürüz.

Kütüphane, caddenin gerisinde, dar bir ara sokaktaydı. Memura selâm vererek içeri girdiler. Sıra sıra kitaplara bakıp birer kitap seçtiler. Dolapların arkasındaki bir pencerenin kenarına iki sandalye çekip oturdular. Gönül, vahşi hayvanlardan bahseden resimli bir kitap almıştı. Şükran ise küçük bir çocuğun başından geçen korkunç maceraları okuyordu. Fırtına çıkmış, yağmur yağmaya başlamıştı, ama çocuklar gök gürültüsünü bile duymıyacak kadar kitaplarına dalmışlardı.

Bir ara Gönül başını kaldırdı. Şükran'a :

— Bak yağmur yağıyor, dedi. Saat kaç oldu acaba?

Kitabın çok heyecanlı bir yerine gelmiş olan Şükran :

— Buraya geleli daha bir saat bile olmadı, diye cevap verdi.

Başka bir şey konuşmadan okumaya devam ettiler. Uzun bir zaman sonra Şükran kitabını bırakarak :

— Hava kararmış, dedi. Saatın kaç olduğunu bilmiyoruz. Gidip kütüphane memuruna sorayım.

Yerinden kalkarak kitap dolaplarının arasında kayboldu. Çok geçmeden avazı çıktığı kadar bağırdı.

— Eyvah! Gönül, kütüphane memuru gitmiş! Herkes gitmiş!...

Gönül arkadaşının yanına koştu. Gerçekten ortalıkta hiç kimse kalmamıştı. Kapı kilitliydi. Pencereler uzun zamandan beri açılmadığı için sıkışmıştı. İki çocuğun bunları açması imkânsızdı. Şükran ağlamaklı bir sesle:

— Gördün mü başımıza gelenleri, diye söylendi.

Gönül onun kadar üzgün değildi. Heyecandan gözleri parlıyordu.

— Bu bir macera sayılır, dedi. Bütün gece yalnız başımıza nasıl burada kaldığımızı herkese anlatırız.

Şükran çok korkuyordu.

— Keşke öyle korkunç bir kitap okumasaydım, diye söylendi. Ah, kardeşim, şimdi ne yapacağız. Bugün günlerden ne biliyor musun? Cumartesi. Pazartesiye kadar burada kapalı kalacağız. İki günde açlıktan ölürüz.

Bunları duyunca Gönül'ün de neşesi kaçtı. İkisi beraber oradan çıkmanın çarelerini aramaya başladılar. Uzun zaman camlara vurup bağırdılar. Ama ne yazık ki, kütüphanenin bulunduğu sokaktan o saatte hiç kimse

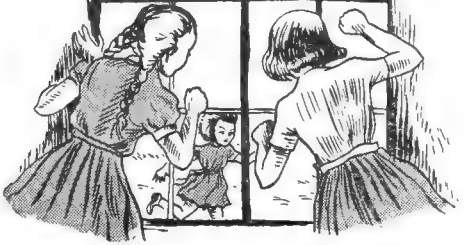

geçmiyordu. Sesleri caddeye kadar gitmiyordu.

Kızlardan biri memurun çekmecesinde bir çikolata buldu. Oradan kurtulunca yerine başka bir tane almayı düşünerek ellerine geçirdikleri çikolatayı yemeye başladılar. Gönül ansızın :

— Sokağa bak, dedi.

Küçük bir kız onlara doğru yaklaşıyordu. İki arkadaş bunu görünce ellerini kollarını sallayıp avazları çıktığı kadar bağırmaya başladılar. Küçük kız karanlıkta onları iyice görmemişti. Pencereden acayip sesler geldiğini sanarak korkusundan koşup gitti. Kızlar, «Bizim burada olduğumuzu inşallah başkalarına söyler» diye düşündüler.

Bağırmaktan sesleri kısılmış, oradan kurtulmaktan ümit kesmişlerdi. Şükran :

— Acaba evdekiler bizi aramazlar mı, dedi.

— Tabiî ararlar, ama buraya bakmayı akıl edeceklerini pek sanmam. Annemin size gideceğimden haberi vardı, ama beraber kütüphaneye geleceğimizi nereden bilsin?

Şükran içini çekerek :

— Benim annem de bilmiyor, dedi. Öğleden sonra gezmeye gitmişti. O da beni size gittim sanmıştır.

— Okumaya meraklı olmasaydık bu işler başımıza gelmiyecekti. Keşke hiç okuma öğrenmeseydim. Afrikadaki vahşilerin içinde yaşasaydım.

Bir zaman sonra oturdukları yerde uyuyakaldılar. Saat 12 ye doğru kütüphanenin kapısında bazı sesler duydular.

— Kim var orada, diye bağırdılar.

Onları otomobiliyle kütüphaneye getiren komşularının sesini duyunca içleri rahatladı. Yalnız kapı kilitliydi. Kızlar kapının arkasından bağırarak tanıdıkları kütüphane memurunun evini tarif ettiler. 5 - 10 dakika sonra kapının önünde yeniden bazı sesler duydular. Anahtar deliğine bir anahtar sokuldu ve kapı açıldı. Kütüphane memurunun arkasından çocukların babaları ile komşuları içeriye girdiler. Kütüphaneci onlardan nasıl özür dileyeceğini bilemiyordu.

— Buradan çıkarken sizin içerde olduğunuz hiç aklıma gelmedi, dedi.

Kızlar orada uzun zaman kapalı kalmadıklarına sevinmişlerdi. Babaları da meraktan kurtulmuştu. Yakındaki bir dükkândan kızlara sandviç aldılar. Otomobille evlerine dönerlerken komşuları onlara şakalar yapıyordu.

— Ben sizin kitap kurtları olduğunuzu bilirim, diyordu. Okuduğunuz kitaplar bitmeyince kütüphane kapanırken içerde kalmak için bir köşeye saklanmışsınızdır. Ben gelip sizi bulmasaydım, sabaha kadar orada kitap mı okuyacaktınız?

Çocuklar birbirlerinden ayrılırken Gönül, Şükran'a:

— Gerçekten bizi gelip kurtaracaklarını bilseydik vaktimizi boşu boşuna geçirmez, birer kitap daha okurduk, diyordu.

Oyuncu Sincaplar

Bir gün «Kit» ile «Tot» adındaki iki küçük sincap kardeş ormanda kirpi teyzeye rastladılar. Kirpi:

— Ben de sizi görmeye geliyordum, dedi. Kardeşimin kızı bir zaman benimle kalacak. Öğleden sonra ona misafirliğe gelir misiniz?

Bu davet sincap kardeşleri çok memnun etmişti. Kirpilerin evine girdikleri zaman tavşan kardeşlerle küçük bir tarla faresinin de orada olduğunu gördüler.

Çaylarını içtikten sonra oyun oynamıya başladılar. Tavşan kardeşler körebe oynamak istiyorlardı. İşte o zaman hiç beklemedikleri bir şeyle karşılaştılar? Siz bir kirpiyle hiç körebe oynamadığınız için tabiî bunun ne demek olduğunu bilmezsiniz. Küçük kirpi gözleri bağlanınca durmadan arkadaşlarına çarpıyor, dikenleri epeyce can yakıyordu. Kısa bir zaman sonra artık hiç kimsenin oyun oynayacak hali kalmamıştı. Tarla faresi:

— Kirpinin dikenleri çok fena batıyor, diye can acısıyle şikâyet etti.

Bu işte kirpinin bir kabahatı yoktu. Dikenlerini istiyerek batırmıyordu, ama arkadaşlarının kendisiyle oyun oynamamasına da çok gücenmişti. Bir köşeye kıvrılıp ağlamaya başladı.

Kit ansızın:

— Ağlama kirpi kardeş, dedi. Ben bu işe bir çare buldum. Çocuklar, kirpinin önüne arkasına yastıklar bağlıyalım. O zaman dikenleri batmaz.

Bu fikri herkes çok beğendi. Kirpi yastıklariyle kabara kabara dolaşırken küçük sincaba:

— Sen çok akıllıymışsın kardeşim, diyordu.

Körebe oyunu devam ediyor, herkes çok eğleniyordu.

Cezayir'de hükümet meydanı

Cezayirin Üstünde Toplanan Bulutlar

YILLARDAN beri Cezayir de diğer Afrika memleketleri gibi Avrupalıların baskısından kurtulmak ve bağımsızlığa kavuşmak istiyor.

Cezayir, Fransa'dan yalnız aradaki Akdeniz'le değil, iki milletin arasındaki ırk ve din bakımından da ayrılmaktadır. Fransızlar Katolik kilisesine bağlıdır. Cezayirde ise eski Türk geleneklerile Arap kültürünü almış müslümanlar yaşamaktadır.

Cezayir 1830 yılında Fransızların eline geçmiştir. O zamandan sonra Fransız askerleriyle tüccarları buraya yerleştiler. 1842 de idarî bakımdan Fransa'ya katıldı. Fransa, Prusya ile yaptığı savaşın sonunda 1870 yılında Alsas eyaletini kaybedince oranın bir kısım halkı Cezayir'e akın etti. Yeni koloniye gelen göçmenler yalnız Fransızlar değildi. İspanyol ve İtalyan göçmenleri de vardı. Bunların soyundan gelen halk bugün bir milyondan fazladır, ama yine de nüfusu her beş yılda bir milyon gibi hızla artan müslümanların yanında azınlıkta kalmaktadırlar.

Müslüman halkın yarısından çoğunun yaşı 25 in altındadır. Bunlar diğer Afrika milletleri gibi hürriyet istemektedirler. Aslında Cezayirli müslümanlar Fransız vatandaşlarının bütün haklarına sahiptirler. Fransa'ya serbestçe gidip gelebilirler. Yalnız hayat seviyeleri Avrupalılardan çok düşüktür. Diğer taraftan beş nesilden beri Cezayir'e yerleşmiş olan Fransız aileleri, Cezayir bağımsızlığını kazanırsa müslümanların arasında eriyeceklerinden ve soylarının devam edemiyeceğinden korkmaktadırlar.

Cezayir'de çıkan karışıklıklar gözden geçirilirken işte bu meseleler gözönünde bulundurulmalıdır. Fransa İkinci Dünya Harbinde Suriye'yi kaybetti. Harpten sonra Hindiçini'deki kolonileri Fransa'dan ayrıldı. Fransa'nın Afrika'daki eğemenliği de sarsıldı. Süveyş meselesinde istediği şeyleri elde edemedi.

Fransa, Alman işgalinden kurtulduktan sonra 1945 de kurulan Dördüncü Cumhuriyet, birçok krizler geçirdi. 13 Mayıs 1958 de Cezayir'de isyan çıkıncaya kadar yirmi

YENİ YIL

Aç kapını canım çocuk
Aç kapını ben geldim.
Ben yeni yılım, adım 1961
Gözlerim boncuk boncuk.

Aç kapını güzel çocuk
Ne yenilikler getirdim sana, bak.
Sırtımda bir küfe dolusu
Renk renk çeşit çeşit oyuncak.

Aç kapını güzel çocuk
Doğan güne açar gibi her sabah
Ben yeni yılım, adım 1961.
Dilerim hepinizin gönlü ferah
Yüreği aydınlık olsun.

Sabih ŞENDİL

hükümet değişikliği olmuştu. Hükümet, isyanı bastırması için General de Gaulle'ü iş başına çağırdı.

De Gaulle, Fransa'nın millî kahramanıydı. Memleketi işgal altında kaldığı zaman millî kuvvetler toplıyarak Müttefiklerle beraber savaştı. Harpten sonra 18 ay Cumhurbaşkanlığı yaptı, ama politikacılarla geçinemeyince istifa etti. Beş yıl önce Cezayir'deki müslümanlar bağımsızlık kazanmak için uğraşmaya başlayınca hükümet yine De Gaulle'den yardım istedi. Ama henüz harekete geçmek vakti gelmemişti.

Cezayir'de karışıklıklar çıktıktan sonra geçen beş yıl içinde 70.000 âsi öldürüldü. Burada çarpışan Fransız askerleri Hindiçini'de yenilginin acısını tatmışlardı. Bu yüzden Cezayir'i elden çıkarmak istemiyorlardı. Paris'teki politikacılar da Cezayir meselesinin halledilmesi işini De Gaulle'e bıraktılar. De Gaulle 1958 de bazı şartlar ileri sürerek başa geçti. Bu ödevi yedi yıl sürecekti. Parlamentonun yetkilerini kısıtı. Devletin durumu iyiye doğru gitmeye başladı. Geçen yıl eylûl ayında çıkardığı bir beyanname ile Cezayir'e dört yıl kadar sonra kendi kaderini kendisi tâyin etme hakkını teklif etti. Buna göre, Cezayirliler isterlerse tamamen Fransa'ya bağlı olacaklar, isterlerse Fransa'ya bağlı olarak kendi kendilerini idare edecekler, yahut tam bir bağımsızlık kazanacaklar. Cezayirli Fransızlar bu teklifi iyi karşılamamışlardır. Çünkü kendi kaderlerini tâyin etme hakkı verilince müslümanların mutlaka bağımsızlık istiyeceklerini tahmin etmişlerdir. Bu yüzden Cezayir'deki Fransız kuvvetleri komutanı, De Gaulle'e karşı mücadeleye girişmiştir. Cumhurbaşkanı, bu generalin kışkırtması ile çıkan isyanları kolayca bastırmış, Cezayir'deki Fransız ordusunu yeniden kendisine bağlamıştır. Yalnız müslüman âsilerle mücadeleye devam edilmektedir. Avrupalı halk ise De Gaulle'ün siyasetini hâlâ kabul etmemektedir. Bugün için bu memleketin üstünde toplanan bulutlar dağılmış değildir.

Semra ÖZİN

Cezayirli bir anne yavrusuyla

BİRLİKTEN KUVVET DOĞAR

İhtiyar bir adam ölüm döşeğinde oğullarını yanına çağırıp onlara birbirleriyle iyi geçinmeleri için öğüt vermek istemiş. Oğulları odasına girince uşağına üstten sımsıkı bağlanmış bir demet değnek getirmesini emretmiş. Değnek demetini sırayla oğullarına vererek iki ucundan tutup kırmalarını söylemiş. Çok uğraştıkları halde çocuklardan hiçbiri bütün demeti birden kıramamış.

İhtiyar adam:

— Şimdi demeti çözün, demiş. Ayrı ayrı birer değnek alıp kırın.

Bu sefer sopaları kolayca kırmışlar. Babaları:

— Görüyorsunuz ya, çocuklarım, demiş. Hayatta kimse kendi başına buvruk olamaz. Birbirinizi sevin. Birbirinize yardım edin. Güçlükler karşısında eğilmemek için kuvvetlerinizi birleştirin. Birlikten kuvvet doğar.

KUVVET İLÂCI

TEMEL'in en çok istediği şey neydi biliyor musunuz? Yumruklarını sıkıp kolunu bükünce taş gibi sert, yumurta gibi büyük pazuları olsun isterdi. Her gün dikkatle pazularını yoklar, bir sertlik göremeyince annesine :

— Pazularımı kuvvetlendirmek istiyorum, ama bunu bir türlü yapamıyorum, diyerek dert yanardı. Bu arzum galiba hiç yerine gelmiyecek.

Annesi bir gün :

— Yalnız istemek bir insanın pazularını kuvvetlendirmesine yetmez. Niçin daha çok sütle portakal suyu içmiyorsun. Bunların faydası olur.

Temel pek süt sevmezdi, ama pazularını kuvvetlendirmek için her şeyi yapmaya hazırdı. O günden sonra bol bol süt ve portakal suyu içmeye başladı. Ama bir türlü pazuları sertleşmedi. Bir gün yemekte :

— O kadar gayret ettiğim halde pazularım şişmedi, dedi.

Önündeki yemek tabağını iterek annesinden biraz pasta istedi. Babası tabakta kalan sebzelere bakarak :

— Ben de senin gibi pazularımı şişirmek isteseydim o sebzeleri bitirirdim, dedi. Onlar vücuduna pastadan daha çok sağlamlık verir.

Çocuk bunu duyunca tabağı tekrar önüne çekerek yemeğini bitirdi. O günden sonra bol bol sebze yemekleri ve salata yemeye dikkat etti. Sıhhatli, sağlam yapılı bir çocuktu, ama onun aklı fikri pazularını şişirmekti.

Annesi :

— İstersen bir gün de gidip teyzene sor, dedi. O çok spor yapar. Kasların nasıl kuvvetlendirileceğini bilmesi lâzım.

Teyzesi ellerini havaya kaldırmıştı. Yavaş yavaş öne doğru eğiliyor, dizlerini bükmeden ellerini ayaklarına değdiriyordu. Temel'e :

— Sen de bu hareketi yap, dedi. İnsanı çok kuvvetlendiriyor.

Çocuk, bu hareketi günlerce tekrarladı. O teyzesinden zayıf olduğu için yorulmadan daha uzun zaman yapabiliyordu. Ama yine de pazularında bir değişiklik olmadı.

Bir gün anneannesi Temel'i sinemaya götürmüştü. Bir filmde çok kuvvetli bir adam gösteriliyordu. Ağır bir gülleyi havaya kaldırırken pazuları yumru yumru dışarı fırlıyordu. Temel anneannesine yavaşça :

— Pazularımın böyle olması için her şeyimi verirdim, dedi.

— Öyleyse ben de sana bir öğüt vereyim. Kendini erken yatıp erken kalkmaya, bol bol uyku uyumaya alıştır.

Temel, anneannesinin öğüdünü tuttu. Herkes onun ne kadar gürbüzleştiğini, yanaklarının pembeleştiğini söylemeye başladı. Oysaki, Temel bunlara önem vermiyordu.

— Pazularıma bakan, onları beğenen yok, diyordu. Tabiî pazularım kuvvetli olmadıkça onları beğenen çıkmaz.

Başka bir çareye başvuracak, bir de Zeki amcadan akıl alacaktı. Zeki amca aslında çok tembel bir insandı, ama herkes şehirde ondan daha akıllı bir kimse olmadığını söylerdi. Zeki amcanın evinin bahçesi tahtalar, kutular ve ağaç kütükleriyle doluydu. Kendisi bir ağacın altında uyukluyordu. Çocuk yanına gelince uyandı. Anlattıklarını dikkatle dinledikten sonra :

— Sen görünüşte kuvvetli bir çocuğa benziyorsun, de-

di. Kolayca pazularını kuvvetlendirebilirsin. Şurada oturup biraz düşüneyim. Belki bir çaresini bulurum.

Çocuk bir yere oturup adamın düşünmesini bekledi. Aradan uzun bir zaman geçti. Adam gözlerini açarak :

— Oğlum, burada boş oturacağına niçin odun kesmiyorsun, dedi. Bak balta var, testere var... Ben biraz daha düşüneyim.

Zaten çocuğun işsizlikten canı sıkılmıştı. Hevesle odun kesmeye başladı. O gün akşama kadar adam uyukladı, çocuk çalıştı. Bu durum günlerce devam etti. Adam her gün :

— Ben biraz daha düşü-

neyim. Sen boş durma, işleri yap, diyordu.

Birkaç hafta sonra bahçede kesilecek odun kalmadı. Bunun üzerine Temel, adamı uyandırdı.

— Aferin oğlum, çok iş yapmışsın

Çocuk biraz sert bir sesle dedi ki :

— Ben sizin için günlerce çalıştım. Hani siz de bana bir akıl verecektiniz. Pazularımı kuvvetlendirecektim.

Adam bir kahkaha attı.

— Pazuların hâlâ şişmiyor mu? Hayret doğrusu!...

Gerçekten çocuk bahçede iş yapmaya o kadar dalmıştı ki, haftalardan beri pazusunu şişirmeyi denememişti. Kolunu büktü. Üst tarafında yumurta gibi bir çıkıntı belirdi.

— İşte bak, ne güzel şişti!...

Çocuk teşekkür edip heyecanla evine koştu. Önüne gelene pazularını gösteriyordu. Annesi :

— Benim sözümü dinlediğine bak ne iyi ettin, dedi. Sütle portakal suyu sana çok yaradı.

Babası :

— Sebze yemekleri de yaradı, diye ilâve etti.

Teyzesi söze karıştı :

— Yaptığı jimnastiği de yabana atmayın.

Anneannesi :

— Erken yatıp erken kalkınca, bol uyku uyuyunca yüzüne renk geldi, dedi.

Temel düşünceli görünüyordu.

— Zeki amcanın verdiği kuvvet ilâcını da unutmıyalım, dedi. Meğerse insanı en çok kuvvetlendiren, pazularını şişiren şey çalışmakmış.

BİZİM DE BÖYLE ARKADAŞLARIMIZ OLSA...

Biz Erenköy'de oturuyoruz.

Geçen pazar hava çok güzeldi. Kış aylarına girdiğimiz halde, gök masmavi, güneş pırıl pırıldı.

Babam, ciğerlerimizin temiz havaya, vücudumuzun güneş ışığına olan büyük ihtiyacını her zaman tekrarlar durur. O gün de :

— Gel oğlum, dedi, Allahın bu güzel nimetlerinden faydalanalım. Derin nefes alarak açık havada, kırlarda dolaşalım.

Yola koyulduk. Derin nefes alarak yürümeye başladık. Bu gibi gezintilerimizde, babam hemen «Dağ başını duman almış» ı tutturur. Malûm a, maksat derin nefes almak... Ben de marş söyliyerek yürümesini pek severim. Hava berraktı, güneşliydi ama, oldukça da serindi. Biraz sonra burnumuz, yanaklarımız kızardı. Belli, kanımız damarlarımızın içinde cirit oynuyordu.

Yürüye yürüye asfalta geldik. Otomobillerin, otobüslerin, kamyonların havasını kirlettiği asfalt yolları babam hiç sevmez.

— Çabuk karşıya geçelim, dedi.

Geçelim, geçelim ama yolun karşısı uçurum. Onun için bir müddet asfaltın üstünde yürümek zorunda kaldık. Ah keşke yürüyemez olsaydık. Çiğnenmiyelim diye önümüze arkamıza baka baka ilerlerken, bir de ne görelim... Yerde upuzun yatan bir çoban köpeği. Yarı açık ağzından, bembeyaz dişlerinin arasından kan sızıyor, üstünde yeşil sinekler, leş kuşları uçuşuyor. Telâş içinde başka bir köpek, arkadaşının ölüsü üstüne üşüşen sinekleri, kara kuşları, dili bir karış dışarda fır döne kovmaya çalışıyor.

Pazar gezintimiz içimize zehir oldu.

MÜZİK ÂLETLERİNİ TANIYALIM

Oda müziği nedir?

Yaylı sazları kullanan müzisyenler bazan bir araya gelerek beraberce bazı parçalar çalarlar. Böyle bir gruplanmaya «oda müziği» denir. Bu gruplanmaların en beğenileni «Yaylı sazlar kuarteti» dir. Kuartet dört enstrümandan meydana gelen grup demektir. Bir yaylı sazlar kuartetinde iki keman (bunlara birinci ve ikinci kemanlar denir), bir viyolâ ve bir viyolonsel bulunur.

Eski zamanlarda müzisyenler yaylı sazlar kuartetini kendi aralarında hoşça vakit geçirmek için meydana getirirlerdi. Ama bu müzik o kadar güzel oluyordu ki gün geçtikçe kendilerini dinlemeye gelen misafirler çoğaldı. Böylece buna karşı duyulan ilgi artınca oda müziği orkestra gibi büyük konser salonlarında da çalınmaya başladı. Zamanımızda çok yaygın ve sevilen bir müzik şeklidir.

Kontrbas

Kontrbas yaylı sazların en büyüğüdür. Boyu, bunu çalan müzisyenlerin çoğunun boyundan daha uzundur. Uzun boylu olanlar kontrbası ayakta çalarlar. Kısa boylular isterlerse yüksek bir tabureye oturabilirler.

Kontrbasın sesi çok kalındır. Orkestrada kontrbasların sesi hiçbir zaman ön plâna çıkmaz. Kontrbaslar hızlı çalınmazlar. Kalın ve kuru sesleri homurtu gibi gelir. Buna rağmen bu enstrümanların orkestradaki önemini küçümsememek gerekir. Bunların orkestrada gördüğü işi bir gemideki safranın önemine benzetebiliriz. Geminin dibindeki safrayı görmeyiz, ama onsuz geminin düzgün durmayacağını da biliriz. Aynı şekilde orkestra çalarken geri plândaki kontrbasların sesleri doğrudan doğruya kulağımıza çarpmaz, ama kontrbaslar ansızın duracak olurlarsa, orkestrada bir şeyin eksildiğini fark edersiniz.

★ ★ ★ ★ ★ ★ **MARŞLARIMIZ** ★ ★ ★ ★ ★ ★

Harb Okulu Marşı

Genç subay ağabeylerinizi yetiştiren Harb Okulu 1834 yılında, İstanbul'da Maçka kışlasında açıldı. Burada, 1847 yılına kadar eğitim yapan okul, bu tarihten sonra özel olarak yapılan ve bulunduğu yere kendi adını veren «Harbiye» ye taşındı. Bu yeni yapıda okul, tam 89 yıl kaldı. Kurtuluş Savaşından 14 yıl sonra, yani 1936 da Ankara'ya taşındı. Çocuklar, böyle uzun bir tarihi olan Harb Okulu'nun, kuruluşundan bu yana, yani 1928 yılına kadar bir okul marşı yoktu. Bu gerçekten okul için bir eksiklik, öğrenciler için büyük bir ihtiyaçtı. Genç subay adayları okulun kendi adını taşıyan dinamik bir marşı olmasını gönülden arzu ediyorlardı.

O zaman, yani 1928 yılında, Harb Okulunda öğrenci olarak bulunan Cevdet Çetiner, bu soylu ödevi üzerine aldı, bugün severek dinlediğimiz HARB OKULU MARŞI'nı besteledi. Böylece, askerlik bilim ve san'atını öğrendiği sevgili okuluna ölmez bir anı, ruhundan kopan bir armağan bıraktı.

Harb Okulu, 127 yıldan beri kutsal çatısı altında, Gazi Osman Paşa, Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü ve Cemal Gürsel gibi dünya çapında ünlü komutan ve devlet adamları yetiştirdi. İşte böyle ünlü bir okulun yüceliği, 33 yıldan beri, hepimizin heyecanla dinlediği bu güzel marş ile temsil edilmektedir.

Yaşa, varol Harbiye, yıkılmaz satvetinle,
Göklerden gelen bir ses, sana ne diyor, dinle:
Türk vatanı üstünde, sönmez güneşsin sen,
Kartal yuvalarında hürdür millet seninle.

Ş. Şahinoğlu

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Harp

Harp orkestranın yan tarafında bulunur. Sarı renkte güzel bir çalgıdır. Telleri parmakla çekilerek çalınır. Şekli bir üçgene benzer. İki kenarı arasına teller gerilmiştir. Harp orkestrada bütün parçaların devamınca çalınmaz. Çok tatlı, güzel sesler çıkarır. Bu melodiler havada dalgalanıyor-

muş gibi olur. İnsana ilkbahar yağmurlarını, rüzgârda eğilen çiçekleri ve bir bulutun arasından görünen ayın ışığını hatırlatır.

Harp çok eski bir enstrümandır. Binlerce yıldan beri çalınmaktadır. İrlandalılar bu müzik âletini o kadar severler ki bunu bayraklarına bile koymuşlardır.

★

DOĞAN KARDEŞ'E ABONE OLUNUZ !

Doğan Kardeş'i seviyorsanız ona abone olunuz. Doğan Kardeş'in öğrenciler için yıllık ucuz abone bedeli 10 liradır. Bu parayı, ya Yapı ve Kredi Bankası şubelerine, ya da (P. K. 1146 - İstanbul) adresine göndererek abone olabilirsiniz.

Çam Ağacı

Ormanlıktaki bir kayın ağacı küçük çam ağacıyla alay ediyor :

— Senin hiç yumuşak yaprağın yok mu, diyordu. Yaprakların iğne gibi. Kimse elini sürmek istemez.

Küçük çam ağacı üzüntüyle içini çekti. İlkbahar rüzgârı yanından geçerken, «Biraz sabret,» diye fısıldadı.

Başka bir gün kuş çam ağacının etrafında uçuyordu. Ama çok geçmeden :

— Bu ağacın meyvası yok, diyerek uçup gitti.

Çam ağacı kendi kendine mırıldandı :

— Ben de meyva vermek isterdim...

Yaz rüzgârı :

— Sabırlı ol, dedi.

Çam ağacına yaklaşan çocuklar :

— Bu ağaç iyi gölge yapmıyor. Yemeğimizi büyük bir söğüt ağacının dibinde yiyelim, dediler.

Çam neredeyse üzüntüsünden ağlıyacaktı, ama rüzgâr gözyaşlarını kuruttu, «Biraz daha bekle,» dedi.

Havalar soğumaya başladı. Ormanda soğuk bir rüzgâr esiyordu. Ağaçların yaprakları kızardı, sarardı, döküldü. Yalnız çama bir şey olmamıştı. Rüzgâr hızla yanından geçerken, «Bekle, bekle,» diyordu.

Çam ağacının dalları karla örtüldü. Bir gün neşeli çocuk sesleri duydu :

— Bakın, ne güzel bir çam! Yılbaşında bunu süsliyelim.

Küçük çam ağacı böylece kalabalık bir evin oturma odasına taşındı. Dallarından süslü süslü toplar, parlak süsler sarkıyordu. En tepesinde ışıl ışıl yanan kocaman bir yıldız vardı. Gece herkes başına toplanmıştı. Bir an için rüzgâr çamları sarstı. Çam ağacını görmeye geldiğini yine ondan başka kimse anlamamıştı.

Her Doğan Kardeş okuyucusu, Doğan Kardeş'e veni okuyucular bulmak için canla, başla çalışıyor.

SEYAHAT OYUNLARI

Tren veya otobüste seyahat ederken canınız sıkılırsa bazı oyunlar oynayarak hoşça vakit geçirebilirsiniz. İşte bu oyunlardan biri :

«Ne var» oyunu

Bu oyunu arkadaş bulamazsanız küçük kardeşlerinizle bile oynayabilirsiniz. Kalabalık olunca daha da eğlenceli olur. Oyunu idare eden çocuk diğer oyunculara sırayla «ne var?» diye sorar. Onlar da o sırada yolda gördükleri bir şeyin adını söylerler. Burada dikkat edilecek nokta aynı şeyin iki kere söylenmemesi ve sıra gelince duraklamadan cevap verilmesidir.

SABUNDAN HEYKELCİKLER

Sabundan heykelcikler yapmak sizi eğlendireceği kadar bu alandaki kabiliyetlerinizi de geliştireceği için faydalı olur. Tabiî her şeyde olduğu gibi önce biraz acemilik çekeceksiniz. Ama bir gün herkesin hoşuna gidecek bir biblo yapabilirsiniz. Bu iş için yanınızda çakı, iğne gibi sivri uçlu birkaç şey bulundurmalısınız. Yapacağınız bibloyu önce bir kâğıda çizip oraya bakarak sabunu oymak belki size daha kolay gelir. Sabundan eskimo, eskimo evi, kuğu, ayı gibi şeyler çok güzel olur. Siz de düşünün bakalım. Daha başka neler yapılabilir?

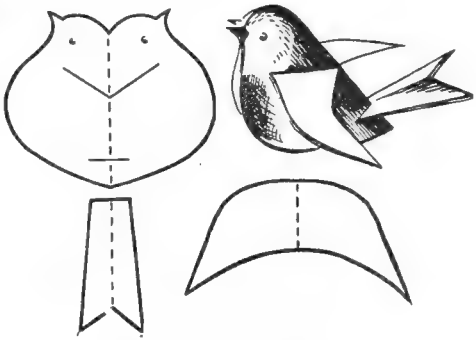

KARTON KUŞ

Şekilde gördüğünüz kuşu yapmak için gövde, kuyruk ve kanad parçalarını bir kartona çizip kesin. Noktalı yerlerden katlayın. Gövdedeki iki düz çizginin üstünden kesin. Kuyruğu ve kanadı bu yarıklara sokun. İsterseniz kuşu boyayın ve iplik bağlıyarak bir yere asın.

ROKET ATIYORUZ

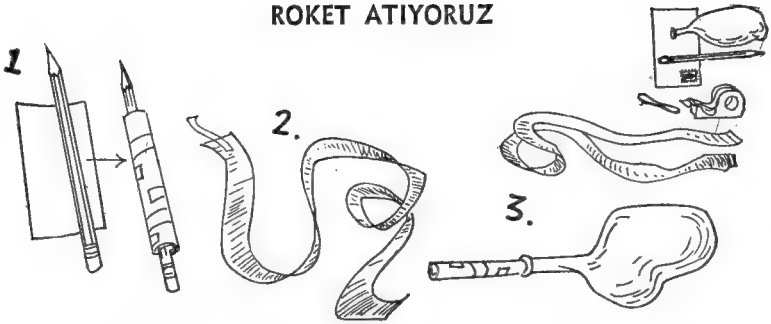

Aranızda 1961 yılının ilk roketini fezaya atmak istiyen var mı? Bir roketin nasıl gittiğini merak ediyor musunuz? Bunun dayandığı fizik kanununu Newton bulmuştu. Bir roketin arka tarafından dışarıya bir gaz çıkarken bu kuvvete eşit zıt yönde bir tepki meydana gelmekte, roket bu şekilde ileriye gitmektedir.

Sizin yeni yılda atacağınız roket de bu prensibe göre hareket edecektir. Bunun için önceden bir balon, bir eski kartpostal, kurşun kalem, yapışkan kâğıt, krapon kâğıdı ve biraz iplik hazırlayın. Ondan sonra roketinizi göstermek için birkaç arkadaşınızı çağırın.

Roketi yaparken şekillere dikkatle bakın. Önce (Şekil 1) deki gibi kurşun kalemi kartpostalın üstüne koyun. Kartı sıkıca kaleme dolayıp üstünden yapışkan kâğıtla yapıştırın. Bu iş bitince kalemi kartın içinden çekip çıkarın. Renkli krapon kâğıdından uzun bir şerit kesin. Ucuna 10 cm. uzunluğunda bir zamklı şerit yapıştırın. Şeridin yarısı yapışsın, yarısı dışarda kalsın. (Şekil 2) Kartpostaldan yaptığınız boruyu balonun ağzına sokun. İplikle bağlayın ve şişirin (Şekil 3 - 4). Hava kaçmasın diye borunun ucunu parmağınızla tutun. Krapon kâğıdının ucundaki yapışkan şeridi karton borunun üstüne yapıştırın. (Şekil 5).

Artık roketi atmak zamanı gelmiştir. Parmağınızı birdenbire borunun ağzından çekip havaya fırlatın. Roket balon sönünceye kadar havada gidecektir. Arkadaşlarınızla bu roketlerden birkaç tane hazırlıyabilirseniz aranızda bir roket yarışı da yaparsınız.

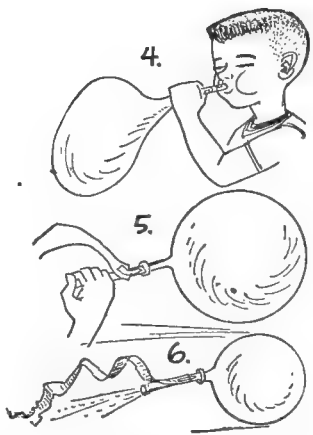

«HALİME» Türkiye'de uzun yıllar yaşamış bir Alman kadın yazarının eseridir. Bir Türk köyünde geçen bu çok heyecanlı romanı büyük küçük her Türk zevkle okuyacaktır. Doğan Kardeş Yayınları arasında çıktı. Fiatı 10 lira

KUÇÜK MEHMETCİK

ALMAN orduları, Türklerin ilk Viyana kuşatmasından 12 yıl sonra derlenip toparlanarak Avrupa'da tekrar karşımıza çıkmıştı. Ama bütün Avrupa kalelerindeki Türk kahramanları, her türlü sıkıntıya göğüs geriyor ve düşmana fırsat verdirmiyorlardı.

İşte şimdi de Alman İmparatoru, büyük bir kuvvetle o zamanki Macaristan'ın başkenti olan Budin kalesini sıkıştırmağa başlamıştı. Kale hendekleri arkasına, Türk askerlerinin Çarkıfelek dedikleri yeni harp aletlerini yerleştirerek bizimkileri durmadan rahatsız ediyorlar, kaleyi düşürmeğe çalışıyorlardı. Çarkıfelek denilen bu kuşatma ve ateş aleti, ufak bir dönme dolap gibi dönerken içi barut dolu demir parçalarını «kumbara» adındaki mermileri yağdırıyordu.

Kalenin yeniçeri ağası, bu baş belâsından kurtulmak için ne yapacağını bilemiyordu... Düşmanın Çarkıfeleklerini yok edecek gönüllü askere büyük bir para mükâfatı vadetmekten başka çare bulamadı :

— Bu baş belâsı aletleri ortadan kaldıracak ere tam elli altın vereceğim!...

— ...

Bu çok tehlikeli işe kimse istekli çıkmıyordu. Kale ağası tekrar bağırdı :

— Peki, yüz altın vereceğim!...

Yine kimsede ses seda yok!... Bu sırada ağanın önünde bir çocuk belirdi :

— Ben varım ağam... Para, pul da istemiyorum!...

Mehmet adındaki bu çocuk 14 - 15 yaşlarındaydı, orduya gönüllü girmişti. Yaşı küçük olduğundan kendisini almak istememişlerdi.

— Ben kimsesiz bir çocuğum, demişti, beni orduya almazsanız ya üzüntüden, ya da yoksulluktan ölebilirim. Bırakın da alınımda yazılı ise savaşta öleyim.

İşte bu, nereden geldiğini ve kimlerden olduğunu kimsenin bilmediği bu çocuk; babası, dedesi yerindekilerin yapamadığını yapacak, düşman Çarkıfeleklerinin düzenini bozacaktı.

Önce ondan kimse şüphe etmedi. Zira Mehmet'in ne kadar açıkgöz, atılgan, ateşli bir çocuk olduğunu bilmiyen yoktu... Fakat bu iş öyle pek kolay bir şey değildi; bile bile ölüme atılmaktı.

— Ağalar, merak etmeyin, ben bunu becerebilirim!... Yeter ki, siz bana arka olun, dediklerimi yapın, dedi.

Kale ağası, Mehmet'in sırtını okşadı, alnından öptü :

— Sana güvenimiz var Mehmet!... Ne istersen söyle!...

Mehmet'in ilk sözü :

—Kalede ne kadar kalın ip varsa getirilsin!... demek oldu ve sonra plânını açıkladı :

— Belime bir ip bağlayıp beni kale duvarından aşağı sarkıtacaksınız. Bir dalgıç gibi yavaşça karaya ineceğim, belimden bağlı olarak Çarkıfeleklerin bulunduğu yere kadar gideceğim. Sonra bir ip daha sarkıtacaksınız; bununla da o baş belâsı Çarkıfelekleri bağlıyacağım...

Mehmet, biraz durdu ve sonra sözüne devam etti :

— İyi anlaşıldı mı ağalar? dedi.

Herkes ağır ağır başını salladı.

— Yaşa Mehmet, varol sen!...

Hemen ipler getirildi, Mehmet, kale duvarından yavaş yavaş sarkıtıldı. Kaledeki binlerce asker, Mehmet'in ardından dualar ediyordu :

— Tanrım sen koru onu!...

— Allah onu, memlekete bağışlasın!...

Mehmet, yere inmişti. Bir elinde Çarkıfeleğe bağlıyacağı ip, yerde bir karınca sessizliği ve hafifliği ile sü-

BİLİYOR MUYDUNUZ ?

ÜSTÜ KAPALI KAYAK SALONU

TOKYODA üstü kapalı bir kayak salonu vardır. Buradaki 300 metreye yakın eğimli bir alana insan eliyle yapılmış kar fışkırtılır. Sporcular buradan aşağıya kayarken büyük bir zevk duyarlar. Yeniden kaymak istedikleri zaman asansörle yamacın tepesine çıkarlar.

☆

BEYAZ ÇİÇEKLER İÇİN

HOLÂNDALILAR yıllarca süren denemelerden sonra koparılmış beyaz çiçekleri renklendirmek için bir boya bulmuşlardır. Kırmızı, turuncu, sarı ve mavi renklerdeki bu tozlar suda eritilmekte, beyaz çiçeklerin sapları bir zaman bu suda bırakılmaktadır. Çiçekler istenilen rengi alınca başka bir vazodaki temiz suyun içine konuluyor ve soluncaya kadar o renkte kalıyormuş.

BÖCEK YİYEN SU BİTKİSİ

BU bitkinin kökleri yoktur. Çift çenekli ve mahmuzlu sarı çiçekleri suyun üstünde yüzer. Yapraklarının arasında birçok küçük kesecikler vardır. Bir keseciğin karşısına suda yaşayan küçük bir böcek gelirse birden ağzı açılır. Suyla beraber böcek de bunun içine girer. Bir daha dışarı çıkamaz, orada ölür, çürür, sindirilir. Bu bitkilerin ne kadar böcek avladığını öğrenmek için bunlardan birini birçok küçük böceklerin yüzdüğü bir suya koymuşlar. Yarım saat içinde bitkinin yalnız bir keseciğinin on iki tane böcek yakaladığı görülmüştür.

☆

ÖRÜMCEKLER sekiz tane gözleri olmasına rağmen bir şeyi ancak 20 cm uzaktan görebilirler.

rüne sürüne ilerliyordu.

Kaledekiler, durmadan ipleri salıveriyorlar... İpler uzandıkça da askerlerin merak ve heyecanı artıyordu. Herkes içinden :

— Acaba Mehmet bu işi başarabilecek mi? diyordu.

İpler durmadan uzatılıyordu.

Bu arada askerler fısıldaşmağa bile başlamışlardı. İki yeniçeri ağız ağıza şöyle konuşuyorlardı :

— Sen ne dersin Aykulu?

— Tanrı korur o masumu, sen hiç tasalanma!...

— Bir düşman tuzağına!...

— Yok, yok!...

— Baksana ipler durmadan çekiliyor, neredeyse kaledeki bütün urganlar bitecek!...

— Çocuk, tuzağa düşse düşman ipleri keserdi be Hasan!...

— Bilinmez ki dostum, belki de kesmez!... Hem kaledekileri kuşkulandırmamak, hem de sonunda bir oyun yapmak için kesmez, kesmez!... İster misin iplerin uçlarına demir parçaları bağlayıp göndersinler?...

— Böyle uğursuzca konuşma!...

Aykulu adlı yeniçeri, kale duvarından dışarı baktı, baktı :

— Bu ne karanlık böyle!... dedi. Sanki gökten katran yağıyor!... Kalenin dibi kuyunun içinde gibi... Bizim zavallı Mehmet'i nasıl görelim?...

Bir ara iplerin çekilmesi durdu. Mehmet, bütün Çarkıfeleklerin bağlı olduğu ana direğe, yedeğindeki ipi sıkı sıkı bağladı, sonra beline bağlı olan ipi üç defa hızlıca sarsarak her şeyin hazır olduğunu, yavaş yavaş ipleri çekmelerini işaret etti.

Mehmet, kaleye çekildiği zaman kimsenin kendisini tebrik etmesine meydan vermeden :

— Haydi ağalar, sıra sizde!... diye bağırdı.

Askerler, uçları kaledeki dönen direklere, bucurgatlara bağlı olan ipleri germeğe başladılar :

— Ya Allah, ya Allah!... diye diye, kuyu çıkrığını andıran bucurgatın kolunu var kuvvetleriyle çeviriyorlardı.

Müthiş bir gürültü içinde yerlerinden oynıyan ve kaleye çekilerek eski bir papuç gibi asılan Çarkıfelekler, düşmanı derin uykusundan uyandırmış, şaşkınlıklar içinde bırakmıştı.

Mehmet, kalede artık büyük bir kahraman gibi seviliyor, saygı görüyordu...

★

Budin kalesi iki yıl her şeye göğüs gerdi: Cephanesizlik, açlık, hastalık...

Fakat tam iki yıl sonra düşman, Budin şehrini ve kalesini ele geçirmeğe muvaffak olabildi.

İki yıl Budin kalesinde tükenen cephane, erzak gibi askerleri de birer birer tükenmişti. Düşman öncüleri Budin kalesine girdikleri zaman iki ağır yaralıdan başka canlı kalmamıştı. Kalenin en son koruyucusu olan bu iki insanın biri ihtiyar bir paşa, öteki de bir çocuktu: İhtiyar, kale komutanı Apti Paşa; çocuk da bizim kahraman Mehmet'di.

Düşman komutanı, Mehmet'in tedavisi için emir verdi. Ne de olsa bir çocuktu... Düşman sıhhiye çavuşu, yarasını sarmak üzere eğildiği, göğsünü açmak istediği zaman Mehmet, düşman askerini eliyle itti. Hayatının onlar tarafından kurtarılmasını istemiyordu.

Mehmet, anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı ve biraz sonra da yerde yatan nur yüzlü ihtiyar Apti Paşanın üzerine yığıldı...

Enver Naci GÖKŞEN

★

En güzel yılbaşı hediyesi DOĞAN KARDEŞ abonesidir. Bütün Yapı ve Kredi Bankası şubelerinde abone yazılabilirsiniz. Yıllık abone 10 liradır.

Helikopterde

Bir köylü ile karısı helikoptere binmek istiyorlardı. Bir gün bir pilota kendilerini kaç liraya helikoptere bindireceğini sordular.

Pilot :

— 10 dakikası 10 lira, dedi.

Bu para köylüye pek çok görünmüştü. Ama pilot :

— İsterseniz sizinle bir pazarlık yapalım, dedi. Karınla seni on dakika helikopterle gezdireceğim. Ama hiç sesiniz çıkmayacak. Sessiz sessiz otururşanız para almam. Eğer bağırıp çağırırsanız o zaman on liramı isterim.

Karı - koca bunu kabul ederek sevinçle helikoptere bindiler. On dakika sonra yere indikleri zaman pilot köylüye :

— Dostum, seni tebrik ederim, dedi. Ne gözü pek adammışsın. Bir kere olsun bağırmadın.

— Ah, bilsen kendimi ne güç tuttum. Karım helikopterden düşünce az kalsın bağıracaktım.

ALFRED NOBEL ve ARMAĞANLARI

1852'de bir sabah. Eski Rusya'da St Petersburg'da Prof. Sinin'in laboratuvarı.

Pekiyi, Mr Nobel, ya nitrogliserin için ne dersiniz?

Bu konudaki bilgim pek az! Nitrogliserin yağlı, ağır, renksiz bir sıvıdır Ellenilmesi tehlikelidir.

Çok doğru. Onu 40 yıl önce icadeden İtalyan bilgini Sobrero da «huyu belirsiz» dediği bu madde ile bir daha ilgilenmemiştir.

Huyu belirsiz ve kararsız!

Evet oyledir Hiç bir halıne güvenilmez

Bazan nitrogliserin dolu bir şişe yere düşer, bir şey olmaz da bazan hafif bir temasla patlayıverir

Prof dolaptan bir tup çıkarır.

Bakın, işte saf nitrogliserin..

Aman bırakın şunu yerine Ufak bir dikkatsızlik hepimizi yok eder!

Korkuyor musunuz, Mr. Nobel? Siz kı Hükümetimize mayınlar yapıyorsunuz?'

Ben mayınlara karabarut koyuyorum Bu mel'un sıvıyı değil!

Profesor bir metal parçası üstune bir iki damla (N-G) koydu, sonra uzerine çekiçle vurdu.

Görüyorsunuz, patlama çekicin vurduğu noktada oluyor.

Evet, sıvıya kararlı bir durum sağlansa bile, patlatmak için bir düzen bulmak gerekir

Bunu başarabilirseniz, müthiş bir silâh elde etmiş olacaksınız.

İşlerim fırsat verirse yapmağa çalışacağım

Çar I Nikola Kırım harbi sırasında İsveç'ten Emmanuel Nobel adında bir uzman getirmiş, Rusya'da bir patlayıcı maddeler ve mayın fabrikası kurdurmuştu. 21/X 1833 de Stockholm'da doğan oğlu Alfred ivi yetişmiş bir kimya muhendisi idi. Üç kardesi ile beraber o da babasının yanında çalışıyordu

Harp sona erince baba Nobel İsveç'e donuyordu.

Stockholm yakınında bir fabrika kuracağım. (N-G) üzerinde çalışmalarıma devam edeceğim. Siz de bir taraftan pek sıkı çalışın çocuklar

Emmanuel, yıllar geçiyor, bir neticeye eremiyordu. Nihayet 1863 yazında Alfred'in yaptığı deneyler kesin sonuç verdi.

Ne yazık kı (N-G) nın infilak de neyinde babam bulunamıyacak

Hele bir infilak etsin bakalım da.

Edeceğine eminim N-G tübünü içerisine soktuğum bu kutudaki barut patlayınca o anda N-G de infilak edecekt..!

Ama bu usul pek emin değildi. Su içinde bazan patlıyor, bazan patlamıyordu. Alfred İsveç'e dondu Babası laboratuvarı ona devretti.

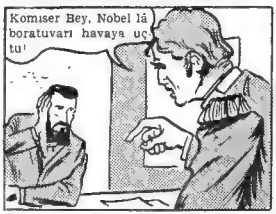

Genç kimyacı (N-G) patlatmak için yeni bir fitil duzeni buldu. N-G sanayii başladı. Alfred Nobel 1864 te ilk Nitrogliserin şirketini kurdu.

Gene gizlice çıkmak üzere iken...

Ansızın müthiş bir patlama...

ile «Mosel» İnfilâk eder. Can kaybı: 28, yaralı: 184, bunlardan biri:

Mahvoldum. Ölüyorum, infilâkı ben tertiplediım. Ama N-G fitilini yanlış ayarlamışım.

Ne?!... Nitrogliserin ha?! Neye işledin bu cinayeti?

Gemidekı malları yoketmek ıstıyordum. Çünkü hepsını sıgorta ettırmıştım.

Öldü! Ne korkunç cına yet bu!

Keşkı Nobel bu icadını yalnız ilaçlarda kullansaydı, daha ileriye gitmeseydı

Felâket sağnağı şimdi de San Fransisko'da idi: Bir Antrepo infilâk etti. 120 olu, bir vagon infilâkı, 45 ölü!

Panama'da bir sevkiyat te 70 sandık N-G patlıyor: 30 ölü.

Nitrogliserin Fransa ve Belçika'da yasak edildi. Amerika'da bazı bolgeler daha ileri gitti

Evinde veya eli altında nitrogliserin bulunan kimse en yakın agaca asılacaktır!

Daha birçok fabrika aynı akibete uğradı. Her tarafta Nobel'e lânet okunuyordu.

N-G'yi icat eden İtalyan bilgini Sabrerodan mektup aldım. Bu icadından çok üzüldüğünü yazıyor, bana çok ağır sözlerle hücum ediyor.

Nobel ya N-G'yi tehlikesiz kullanılır hale koyacak, yahut bu maddeyi yapmaktan vazgeçecekti. N-G'yi katılaştırmak için çok çalıştı. Çok masraf etti. Nihayet 1866 sonbaharında fabrikasının Hamburg'da bir antreposunda...'

Dikkat edin! Şu sandıktan bir sızıntı var.

Evet, kusurlu bir sandıktan biraz yağ sızmış Ben şimdı onu değiştiririm.

Aman çabuk, bunun hıç şakası yokturl

Hiç merak etmeyin. Tehlike yoktur Kieselguhr nitrogliserini emer yayılmasını onler

N-G'i bu kille karıştırıp yeni bir çeşit meydana çıkardı. Adını «Dinamit» koydu. Bu kullanışlı ve emniyetli bir infilâk maddesi idi. Alfred Nobel bundan pek büyük bir servet kazandı. İşten çekildi, pariste yerleşti.

Genç ulkucü hanım harplerin kötuluğu uzerine bir kitap yayınladı. Barış kongresinde verdiği konferans çok ilgi ile karşılandı.

Kongrenin son oturumundan sonra Nobel Barış ülkücüsü genç hanıma yaklaştı.

Alfred Nobel bir vasiyetname ile 45 milyon İsveç altın kronu (10 milyon türk altını) parayı armağanlar tesisi için İsveç akademisine bıraktı. 10 aralık 1896 da San Remo'da öldü.

Alfred Nobel muradına erdi: bugun Nobel adı söylenince akla ilk gelen şey «Dinamit» degil, «armağanlar» dır.

Dost Geyik

WİLLİAM, ormanın derinliklerinde kurumuş bir nehir yatağında ilerlerken bir anda hayretler içinde kaldı. Ömründe o zamana kadar hiç geyik görmemişti. İşte, önünde beş tane geyik duruyordu. İçlerinde yalnız bir tanesi erkekti. Çatal çatal boynuzlarıyla akşam güneşinin yapraklarının arasından sızan ışıkları altında çok güzel görünüyordu.

Çocuk kendisinden yüz metre kadar bile uzak olmayan bu manzara karşısında sanki büyülenmiş gibiydi. Bahtiyarlık ve rahatlık dolu bir tabiat tablosuydu bu. Şehirlerde, insanların arasında öylesine anlamlı bir güzellik görülemezdi. Dalgın dalgın bakarken ayağının altında bir yaprak hışırdadı. Beş geyiğin bir anda başları havaya dikildi. Ağaçların arasında bir hareket oldu. Açık kahverengiyle sarımsı renkler uçuştu. Çocuğun karşısında yalnız çatal çatal boynuzlu erkek geyik kalmıştı. Yerinden kıpırdamıyor, meraklı bakışlarla dostlarını korkutup kaçıran bu insanoğlunu süzüyordu.

Yavaş yavaş çocuğa doğru yürümeye başladı. William ne yapacağını şaşırmıştı. Dursun mu, kaçsın mı bilemiyordu.

Geyik tam karşısına dikildi. Görünüşü çok heybetli idi, ama gözlerindeki dostluk pırıltısı çocuğun dikkatinden kaçmamıştı. William elini uzatıp yaklaşırken hayvan başını eğdi. Çocuk artık ondan korkacak bir şey olmadığını anlamıştı. Yavaş yavaş burnunun üstünü, boynuzlarının arasını okşadı, çenesinin altını kaşıdı. Geyik bundan çok hoşlanmış gibi duruyordu. İhtiyar ve yumuşak huylu bir hayvan olduğu anlaşılıyordu.

Beş, on dakika çocuğun yanında kaldıktan sonra başını kaldırıp, ağaçların arasında gözden kayboldu.

William, bayır aşağı kestirme bir yoldan geçerek köye döndü. Başına gelen şeyi düşündükçe şaşkınlığı bir kat daha artıyordu. Büyük bir ormanın içinde âdeta evcilleşmiş bir geyik... Bu görülmüş, duyulmuş şey değildi.

Ailesi bu dağ köyüne taşınalı bir ay kadar olmuş, orada birkaç arkadaş edinmişti. Evine dönerken ilk karşılaştığı arkadaşı Sue Martin oldu. Sue'nun babası o eyaletin senatörlerindendi. İki çocuk aynı sınıfta okudukları için pek samimî olmuşlardı. Hem de aynı sokakta oturuyorlardı. Ormanda gördüklerini kıza heyecanla anlattı. Sue :

— Bunda şaşılacak bir şey yok, dedi. Charley Babayı görmüşsün.

— Charley Baba mı? Ne demek istiyorsun?

Kız gülerek anlattı :

— Köyde herkes o geyiğe

Charley Baba der. Onu buralarda tanımıyan yoktur. Bazan çenesini kaşıtmak için insanların peşinden koşarmış. Çok sevimli, uysal bir hayvanmış. Nedense insanlara çok alışık. Geçen yaz kaç defa korkmadan köyün yakınlarına kadar gelmiş. Görenler anlatıyorlardı.

— Acaba niçin insanlara o kadar alışık?

— Bunun sebebini kimse bilmiyor. Yalnız çok ihtiyar. Kimbilir, belki de eskiden ona bakan bir insan vardı.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra William, yine ormana geyiği görmeğe gitti. Ama bir türlü ona rastlıyamadı. Geç vakit evine döndü. Yemekten sonra kapı çalındı. Sue annesinin William'ın annesine yolladığı bir tatlıyı getirmişti. William arkadaşını içeri buyur etti. Sue oturur oturmaz :

— Sana bir şey söyliyeceğim William, diye fısıldadı. Charley Baba için. Yeni yılın ilk üç günü bizim kasabanın topraklarında av mevsimi açılacakmış, yani ormanda avcılar üç gün istedikleri gibi geyik avlıyabilecekler. Kimbilir her taraftan buraya ne çok avcı akın edecek. Hiç acımadan geyikleri vurmaya nasıl yürekleri dayanır? Ah, ne üzülüyorum bilsen!...

William da kara kara düşünmeye başlamıştı.

— Zavallı Charley Baba, diye söylendi. İnsanlardan dostluk beklerken karşısına insafsız avcılar çıkacak. Olamaz Sue, olamaz. Bu büyük bir haksızlık. Çok kötü bir şey...

— Evet, babam da buna çok kızıyor. Mecliste avcılara bu müsaadenin verilmemesi için çok gayret etmiş ama, söz dinletememiş.

William kızgınlığından yumruklarını sıktı.

— Öbür gün yılbaşı, dedi. Çok az kalmış.

O gece uzun zaman uyuyamadı. Rüzgârın çamlarda çıkardığı hüzünlü sesi dinleyerek ormandaki hayvanları kurtarmak için bir çare aradı. Diğer geyikler pekâlâ kaçıp canlarını kurtarabilirlerdi, ama Charley Baba ne yapacaktı? En fazla ona acıyordu.

Sabah uyandığı zaman havanın yağmurlu olduğunu gördü. Gökyüzü kapkara bulutlarla kaplıydı. Hava ıslak toprak ve çürüyen yaprakların kokusuyla doluydu.

Okuldan dönerken Sue'ya:

— Ben ormana gideceğim,

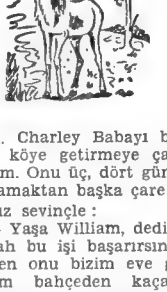

dedi. Charley Babayı bulup onu köye getirmeye çalışacağım. Onu üç, dört gün eve kapamaktan başka çare yok.

Kız sevinçle :

— Yaşa William, dedi. İnşallah bu işi başarırsın. İstersen onu bizim eve getir. Bizim bahçeden kaçamaz. Odunluğa da koyabiliriz. Bu fikri babam da beğenecek, eminim.

William, ormanın içinde ilerlerken bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Üstüne kocaman bir yağmurluk geçirmiş, ayağına çizmelerini giymişti. Yanında iple bir torba yulaf taşıyordu. Geyikleri ilk defa gördüğü yere gelince hayvanların ayak izlerini aradı, ama böyle bir şey göremedi. Yoluna devam etti. Kendi kendine :

— Mutlaka ormanın içinde bir yerdedir, diyordu.

Epeyce dolaştığı halde hiçbir geyiğe rastlamamıştı. Bir tepenin üstüne çıktıktan sonra biraz oturup dinlendi. Yamaçtaki ağaçların arası pek ıssız görünüyordu. Vadilere koyu bir sis çökmüştü.

— Bir saate kadar hava iyice kararacak, diye düşündü. Eve dönmeliyim.

Yenilgiyi kabul etmek istemiyordu. Bütün zahmetleri boşa mı gidecekti? Yeniden kuvvetini toplıyarak biraz daha dolaşmaya karar verdi.

Charley Babayı ararken ormanda birçok tehlikelerle karşılaştı. Bir sefer bir dereyi geçerken ayağı kayıp buz gibi suların içine düştü. Artık dayanacak hali kalmamıştı. Bu işten vazge-

SU İÇMEK İÇİN

Uzun zamandan beri susuz kalmış bir karga her zaman içinde su bulunduğunu bildiği bir testiyi görünce hemen yanına koşmuş. Başını uzatıp, gagasını testiye soknuş, ama ağzına su gelmemiş. O gün nasılsa testi dolu değilmiş, dibinde biraz su varmış. Bu suyu nasıl içmeli diye biraz düşünüp taşınmış.

Gagasıyla yerden bir taş alıp testinin içine atmış. Bir taş daha atmış. Başka taşlar da bulmuş. Hiç durmadan testinin içine taş dolduruyormuş. En sonunda testinin dibindeki suyun yükseldiğini görmüş. Birkaç taş daha atınca su karganın gagasının yetişebileceği bir yere kadar çıkmış. Böylece karga susuzluğunu giderip ölümden kurtulmuş.

İnsan, aklını kullanarak her güçlüğü yenebilir.

AMERİKALI İZCİLERİN JÜBİLESİ

1909 YILI kışında Londra'da adı bilinmiyen bir İzci William Boyce adındaki bir Amerikalıya sisle yolunu bulması için yardım etmişti. Yaptığı bu yardımın karşılığında adam kendisine para vermek isteyince çocuk:

— Efendim, ben İzciyim, dedi. İzciler yaptıkları şeylerin karşılığında para beklemezler.

Adam o zamana kadar İzciliğin ne demek olduğunu bilmiyordu. Çocuğun iyi hareketini unutmadı. İngiltere'deki İzci teşekkülleri üzerinde incelemeler yaptı. Amerikaya dönünce izcilikle ilgilenen birkaç arkadaşıyla beraber 8 Şubat 1910 da orada yeni bir izci teşkilâtı kurdu.

Bu yıl A.B.D. İzciliği 50 yaşını doldurmuş oluyor. Bütün İzciler bu olayı anmışlar, ayrıca Beyaz Sarayda bir kutlama töreni de yapmışlardır. Yine aynı olayla ilgili olarak bir hatıra pulu ile bazı kitaplar çıkmıştır.

☆

DÜĞMEYE BAS, İKLİM DEĞİŞSİN

FRANSA'daki Montpellier Üniversitesinde görülmemiş bir makina yapılmıştır. Bu makina 400 yıldan daha fazla bir zamandan beri bitki hayatının incelendiği botanik enstitüsünde kullanılmaktadır. Âletin adı «ecotron» dur. Ekoloji kelimesinden alınmıştır. Ekoloji canlı varlıkları bulundukları tabii ortam içinde inceleyen bilim dalıdır. Ekotronla dünyanın herhangi bir yerindeki iklim şartları aynı ışık, sıcaklık ve nem oranıyla meydana getirilebilmektedir. Böylece ekolojistler bulundukları yerde çok çeşitli bitkilerin çeşitli tabiat şartlarına nasıl kendilerini uydurduklarını incelemektedirler. Bu araştırmaların gayesi tarım bitkilerinin verimini artırmaya yarayacak faydalı bilgiler elde etmektir.

Ekotronu kullanmasını bilen bir bilgin makinedeki bazı düğmelere basarak laboratuvarda kutuplardan ekvatora kadar istediği her memleketin iklim şartlarını meydana getirebilir.

☆

YENİ BİR OTOMOBİL

BU YIL Londra'da güneş enerjisiyle işliyen bir otomobil yapılmıştır. Otomobilin üstündeki bir levha güneş ışınlarını alıp bu enerjiyle otomobilin elektrik bataryalarını doldurmaktadır. Bu otomobil halka gösterildikten sonra bir güneş enerjisi bilgini, günesten dünyaya her gün bütün medeniyet tarihinde insanlığın kullandığı enerjiden daha çok enerji geldiğini söylemiştir. Şurasını unutmamak gerekir ki, güneş enerjisiyle işleyen otomobiller çoğalıp kullanılmaya başlayıncaya kadar bilginler bu alanda daha başka birçok problemlerle karşılaşacaklardır.

çip evine dönecekti. Tam o sırada uzakta bir gölge gördü. Gözlerine inanamıyordu. Geyiği bulmaktan ümidini kestiği bir anda hayvan karşısına çıkmıştı.

Birkaç dakika sonra çocuk geyiğin başını okşuyor, ona dostça sözler söylüyordu. Belli etmeden ipi boynuna geçirip sıkıca düğümledi. Hayvanın korkmaması için avucuyla yulaf verdi. Bazan bu şekilde yem vererek, bazan okşayarak, ipinden çekerek götürüyordu. Zaman geçtikçe geyiğin inatçılığı artıyor, peşinden gelmek istemiyordu. Geyikle beraber ormandan çıkıp köye gitmeleri çok uzun sürecekti. Üstelik hayvan kendi yoluna gitmek istiyor, o çocuğu peşinden sürüklüyordu. William yapacak başka bir şey olmadığını görerek geyiğe ayak uydurdu. Böylece rüzgâr ve yağmur tutmayan kuytu bir yere geldiler. Çocuk geyikle konuştukça sesi mağaranın tavanında yankılar yapıyordu. Geyik yolu biliyormuş gibi emin adımlarla mağaranın derinliklerine yürüdü. Rüzgârların sürüklediği kuru yapraklar buralara kadar gelmişti. Hayvan böyle bir kümenin üstüne uzandı. William :

— Rahata kavuştun Charley Baba, diye söylendi.

Mağaranın duvarından kıvrık bir ağaç kökü çıkmıştı. Sağlamlığını denemek için olanca kuvvetiyle asıldığı halde kopmadı. Geyiğin ipini sıkıca oraya bağladı.

— Şimdi seni burada bırakıp eve dönmeliyim, dedi. Bak buradaki yerin ne rahat. Aklın varsa ipini koparmaya kalkışmazsın. Torbada kalan yulafı da sana vereyim.

Tek başına karanlık mağaranın içinde yolunu bulması çok zor oluyordu. Dışarda da hava iyice kararmıştı. Titremekten çeneleri birbirine vuruyordu. Hava adamakıllı soğumuştu. Belki de sabah olmadan yağmur kara çevirecekti. Yorgunluktan adım atacak hali kalmamıştı. Yürüyecek bile olsaydı karanlıkta yolunu nasıl bulacaktı? Mağaranın içi kuytu olduğu için o kadar soğuk değildi. Geri dönerek geyiğin yanına uzandı. Tam gözleri kapanmak üzereyken yerinden sıçradı. Uyursa soğuktan donabilirdi. Vücudunu hareketli tutması gerekiyordu. Sabaha kadar mağaranın içinde bir aşağı, bir yukarı gezinip uykusunu yenmeğe çalıştı.

Gün ağarırken mağaranın ağzında uçuşan karlar gözüne çarptı. Çok uzaklardan bir tüfek sesi geldi. Bunu başka bir tüfek sesi daha takip etti. Orman avcılara açılmıştı. İnsafsız avcılar Charley Baba gibi uysal, zararsız hayvanların canla-

rına kıyıyorlardı. Hem de bu işi öldürdükleri hayvanlardan faydalanacaklarından değil, eğlence olsun diye, spor olsun diye yapıyorlardı. Neyse ki, hiçbir avcı Charley Babayı bulamıyacaktı. Ama hayvanı üç gün orada tutması imkânsızdı. Mutlaka kendisine bir yardımcı bulup onu köye götürmeliydi.

Mağaradan çıkarak köye doğru yürümeye başladı. Uzaktan bir adam gördü.

— Bu adam avcıya benzemiyor, diye düşündü. Tüfeği yok.

Biraz daha yaklaşınca onu hemen tanıdı. Sue'nun babası senatör Martin'di. Sue kendi babasına ve William'ın babasına çocuğun ne için ormana gittiğini anlatmıştı, o gece dönmeyince merak ederek ertesi sabah yanlarına birkaç kişi daha alıp ormanda onu aramaya çıkmışlardı. William babasının çantasındaki sandviçleri yerken olanları anlattı. Hep beraber geyiği köye götürmeye karar verdiler.

Yarım saat sonra Charley Baba köye gidiyordu. Dostlarının arasında şerefli bir kahraman gibi başını havaya kaldırıp yürürken halinden çok memnun görünüyordu. Köyde kafileyi ilk karşılayanlar arasında Sue da vardı. William'ı görünce yanına koşarak :

— Ah kardeşim, yılbaşı gecesini ormanda mı geçirdin, diye sordu. Seni o kadar merak ettim ki, dün gece hiç eğlenemedim.

William o gece yılbaşı olduğunu unutmuştu. Acı acı gülümsiyerek :

— Ben de pek eğlenceli geçirmiş sayılmam, dedi. Zarar yok, Charley Babayı kurtardık ya!... Sevinçten içim içime sığmıyor.

Senatör Martin bu konuşmaya kulak misafiri olmuştu.

— Seni tebrik etmek isterim yavrum, dedi. Yeni yıla girerken iyi bir iş başardım.

İki arkadaşın konuşacağı daha birçok şey vardı, ama William'ın annesi çocuğu hemen eve sokup güzelce karnını doyurdu. Arkasından da vakit geçirmeden yatağına yatırdı. Uykuya dalmadan önce William'ın duy-

duğu son şey köyden geçen trenin düdüğü oldu.

O gün istasyona her zamankinden daha çok yolcu inmişti. Bu on dört yolcunun dokuzunun ellerinde av tüfekleri vardı. Geyik avlamak istiyorlardı.

Köyde karşılarına çıkan ilk geyik Charley Baba oldu. Hayvanı Senatör Martin'in evinin arka bahçesindeki bir ağaca bağlamışlardı. Sue yanında duruyor, ikide bir küçük bir çocukmuş gibi onu okşayıp seviyordu. Geyik avcılara iri gözlerini açarak dostça bakmıştı. Onların omuzlarında taşıdıkları tüfeklerin ormana ölüm saçacağını nereden bilebilirdi?

Bir hafta sonra William'la Sue köyde evden eve dolaşarak herkesten imza topluyorlardı. Böylece o civardaki ormanlarda bir daha avlanma izni verilmemesi için bir dilekçe hazırlandı.

Senatör Martin, mecliste bu dilekçeyi ve imzalıyanların adlarını okuyarak geyik avını yasak eden bir kanun çıkarılmasını teklif etti. Uzun tartışmalardan sonra kanun kabul edildi.

Çocuklar Sue'nun babasından müjdeyi aldıkları zaman çok sevindiler. Artık Charley Babanın ormanda güvenlik içinde yaşayacağını bildiklerinden içleri rahat etmişti. **S. Ö.**

SÜTÜ SATINCA

Bir sütçü kız, başının üstünde bir bakraç süt taşıyarak pazara gidiyormuş. Yolda sütü satarak kazanacağı parayla neler yapacağını hesaplamaya başlamış.

— Sütü satar parasıyla iki tavuk alırım, diye düşünüyormuş. Tavuklar her sabah yumurtlar. Yumurtalarını satarım. O paraları biriktirip kendime bir ipekli elbiseyle bir şapka alırım. Elbisem çok güzel olur. Herkes bana bakar. Hele o Zehra yok mu, kıskançlığından çatlıyacak. Ben de ona hiç aldırış etmemiş gibi yapıp şöyle başımı çevireceğim.

O kadar derin hayallere dalmıştı ki, gururla başını havaya kaldırıp öte yana bakarken başındaki bakraç devrildi. Sütler yerlere saçıldı.

Hayal kurayım derken gerçekten elinde bulunan şeyi ziyan etmesi ona iyi bir ders olmuştu.

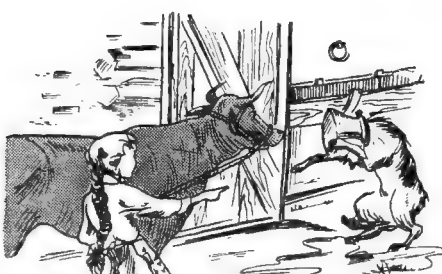

Kezban'ın Bakracı

KEZBAN'ın babası, amcaları, ağabeyleri atış talimleri yapıyorlardı. Bir ağaç dalına, üstüne iç içe kırmızı yuvarlaklar çizilmiş bir levha asmışlardı. Attıkları kurşunları bunun ortasına isabet ettirmeye çalışıyorlardı. Kezban :

— Ah, ne olurdu, babam bana da bir tüfek alsaydı, diyerek içini çekti.

Ağabeylerinden biri bunu duyunca bir kahkaha atarak :

— Kızların ava çıktığı görülmüş şey midir, dedi. Ama kardeşim sen her gün benim yerime ineği sağıyorsun. Talihine bir bıldırcın vursam da sana getirsem. Eti çok lezzetli olur. İstediğin gibi pişirir yersin.

Kezban onların yanından ayrılarak evine döndü. Ateşin üstünde büyük bakır bakracı duruyordu. Bunu ona ninesi ölmeden önce vermişti. Bakracın altı biraz islenmişti. Hemen içindeki suyu döküp içini dışını iyice oğarak parlattı.

— Keşke ninem bana bakracını vereceğine dedem tüfeğini verseydi, diye düşündü.

Bazan dağlardaki kurtlar evlerinin yanlarına kadar inerdi. Tüfeği olsaydı korkmadan onların hepsini vururdu.

Çok geçmeden yakınlarındaki bir çiftlikte oturan bir adam geldi. Kezban'ın annesine :

— Ah komşum, sorma başımıza gelenleri, diyerek derdini anlatmaya başladı. Karım hastalandı. Çocuklara bakacak kimse yok. Ben de ne yapacağımı şaşırdım.

Kezban'ın annesi yardımsever bir kadındı.

— Sen hiç üzülme, dedi. Ben şimdi gelir onlara bakarım. Kadıncağız birkaç güne kadar iyileşir inşallah.

Annesi hazırlanıp evden çıkarken Kezban'a :

— Babanla ağabeylerin avdan pek çabuk dönmezler. Sen evde yalnız kalmaktan korkmazsın, değil mi, diye sordu.

— Hiç merak etme anneciğim. Kapım kapalı olunca neden korkayım!...

Kezban vaktini boş geçirmeye alışık değildi. Annesi gittikten sonra yün işini eline aldı. Parmakları yorulunca evin içinde başka işler de yaptı. Artık güneş batmak üzereydi. Ocağın başına giderek birkaç odun attı. Bakır bakraç alevlerin karşısında pırıl pırıl parlıyordu.

— Bu gece sütü bakraca sağayım, diye düşündü. Emek verip o kadar parlattım, bari iyi bir işe yarasın.

Böylece bakracı elinde sallıya sallıya ahırın yolunu tuttu. Becerikli elleriyle ineğin sütünü sağdı. Tam ahırdan çıkacağı sırada hayvan «moo» diye bağırarak iri gözlerini kıza çevirdi Kezban :

— Ne var Sarıkız, dedi. Üzüntülü görünüyorsun. Yoksa ahırda yalnız kaldın diye mi canın sıkılıyor? Gel seni bizim evin kapısına bağlıyayım. Babamlar dönünceye kadar orada kal.

İneği eve doğru götürürken hayvan birden bire acayip sesler çıkarmaya başladı. Azgın bir kurt ağzını açmış üstlerine doğru geliyordu. O anda amcasının söyledikleri aklından geçti. Kurtların aç kalınca çok vahşileştiğini, önlerine çıkan her şeye saldırdıklarını anlatmıştı. Ağabeyi ise, «Sen tüfeği ne yapacaksın?» diyerek onunla alay etmişti. Öfkeyle :

— Ah şimdi yanımda bir tüfek olsaydı ne yapacağımı bilirdim ben, diye söylendi.

Kurt gittikçe yaklaşıyordu. Kız kaçıp evine girebilirdi, ama ineği orada bırakmaya kıyamıyordu. Zaten her şey o kadar çabuk olmuştu ki, uzun uzadıya düşünecek vakit kalmadı Elindeki bakracı olanca kuvvetiyle kurdun kafasına fırlattı. Sütler hayvanın üstünden başından aşağı döküldü. Bakraç da kafasına geçti. Kurt çırpınıyor, ön ayaklarıyla bakraca vuruyor, ama onu bir türlü kafasından çıkaramıyordu. Kezban büyülenmiş gibi hayretle ona bakıyordu. Hayvan debelenmekten nereye gittiğini bilmiyordu. Ahırın kapısından içeri girdi. Kızcağız hemen peşinden koşup kapıyı kapattı. Kurt itip dışarı çıkmasın diye önüne ağır taşlar koydu. Ondan sonra ineği alıp

★ Doğan Kardeş'e yeni aboneler bulan kardeşlere candan teşekkürler ★

korkudan titriyerek evine döndü.

Akşam annesi eve dönünce kapıdaki ineğe bakarak Kezban'a :

— İneği niçin ahıra bağlamadın, diye sordu.

Kezban sakin bir sesle :

— Ahıra azgın bir kurt kapadım. İneği onun yanında bırakamazdım, diye cevap verdi.

Ondan sonra yaptıklarını annesine bir bir anlattı.

Çok geçmeden babası, amcası, ağabeyleri de avdan döndüler. Annesi onlara dedi ki :

— Kezban bugün bir kurt avladı. Bakalım avcılıkta kim daha usta?

Avcılar pek büyük bir av yapamamışlardı. Hemen ahıra koşarak Kezban'ın tuttuğu vahşi kurda baktılar. Bakracı hâlâ kafasından çıkaramamıştı. Amcası Kezban'a :

— Bunun derisine iyi para verirler, dedi. Satıp kendine beğendiğin tüfeği alırsın.

Kezban başını salladı. Tuhaf değil mi, artık tüfek almak istemiyordu. Bir daha kurt avlamıyacaktı. Ama kurdun derisinden kazanacağı parayla ne yapacağını bulmuştu. Ara sıra oradan bir seyyar fotoğrafçı geçerdi. Ona resmini çektirecekti.

— Büyük bir resim çektireceğim, diyordu. Sarıkız'ın yanında duracağım. Bakracımı da elime alacağım.

İşte bakın, bu Kezban'ın çerçeveleyip duvara astığı resmi :

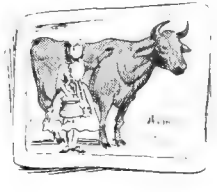

Eskimo Evleri

Eskimolar buzdan evlerinde nasıl ısınırlar? Biz beton yahut ahşap evlerimizde nasıl ısınırsak eskimolar da buzdan evlerinde aynı şekilde ısınırlar. Dünyanın her yerinde insanlar kolaylıkla ele geçirebildikleri malzemeyle evlerini yaparlar. Eskimo ülkesinde ise göz alabildiğine uzanan karlarla buzlardan daha bol bir şey yoktur.

Bütün eskimoların buzdan evlerde yaşadığını düşünmemelisiniz. Ancak eskimoların dörtte biri kendilerine buzdan evler yaparlar. Bu çok kolay bir iştir. Önce geniş bir çukur kazarak bunun içinden iri iri buz parçaları çıkarırlar. Bunları çukurun etrafına daire şeklinde sıralarlar. Üstüne daha başka buz parçaları da koyarak bir kubbe şekli verirler. Bu işin yapılması iki saat kadar sürer. Ondan sonra buz parçalarının arasındaki boşluklar, çatlak ve yarıklar karla doldurularak sıvanır.

Şimdi sıra eskimo kadına gelmiştir. Evin içine girer. Kapı açıklığını sıkıca bazı şeylerle örter. Lâmbasını yakarak sonuna kadar açar. Bu sıcaklık buz duvarın iç kısmını eritmeye başlar. Tam o sırada birden bire kapıyı açar. İçeriye dolan soğuk hava eriyen buzları çabucak dondurur. Bu sefer ev kaya gibi kaskatı kesilmiştir. Yazın havalar ısınıp buzlar çözülünceye kadar burada oturacaklardır.

Evin içini halı yerine kürklerle döşerler. Bu evlerin yalnız iki tehlikesi vardır, fazla sıcaktan erimesi ve bacası olmadığı için ocaktan çıkan dumanların havayı zehirlemesi. Eskimolar çoğu zaman yiyeceklerini saklamak için ikinci bir ev daha yaparlar.

☆

BU SATIRLARI ANNE VE BABANIZA OKUTUN

En güzel, en mânalı sınıf geçme hediyesi Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz Sigortalarıdır.

Doğan Sigorta, çocuklarını seven, onların istikbalini düşünen anne - babaların emirlerini bekler.

Yarışmamızı kazanan Şiir ve Yazılar

ÇİFTLİĞİMİZ

Ne güzeldir çiftliğimiz
Çepeçevre söğütlerin,
Kenarından Fırat geçer.
Biraz ileride bir ev var;
Her tarafı kum çam,
Karpuz, kavun tarlası.

İnekler, koyunlarla
beraber
Otlamaya çıkmışlar
Yanlarında çoban Fevzi
Kaval çalmaya başlar.

Fırat'ın rengi yeşil,
durgun,
Kıyısında bir kayık var.
Babamlar,
Balık tutmağa çalışırlar.

Ne şirindir çiftliğimiz
Akşam oldu yatacağız,
Yıldızları sayacağız.
Gözlerimizi kapayıp
Rüyaya dalacağız.

Zerrin YAŞAR

★

Aynur Taşkın
Resim yarışmamızı kazandı

Can'a her sabah şişe içinde süt verirdim.

Öksüz Can

Tatili geçirmek üzere dedemin çiftliğine gidecektim. Sabah erkenden trene bindim. Yolda hep Cemo'yu düşündüm, onun yakında yavrusu olacaktı.

Dedem, beni karşıladı. Beraberce çiftliğe geldik. Yaramaz keçiler otlamaya çıkmışlardı. Tavukların peşinde minimini civcivler vardı. Sevgili Cemo ise saman yiyordu. Birkaç gün sonra dedem, Cemo'nun hasta olduğunu söyledi. Hepimiz çok üzüldük, başından ayrılmadık. Cemo yere uzanmış, bağırıyor, acılar çekiyordu. Dedem, Nizip'ten veteriner getirdi. Zavallı Cemo, yavrusunu doğuramadı, öldü. Veteriner hemen karnını yardı, yavruyu canlı çıkardı. Buzağı çok güzeldi, tıpkı bir ceylâna benziyordu. Cemo'ya hep ağladık. Buzağının adını Can koyduk. Onu, şişe ile içirdiğimiz sütle besliyorduk. Acıkınca koşarak yanımıza geliyor, etrafımızda zıplıyordu. Hele maskaraca bakışlarına bayılıyorduk.

Can büyüyünce, şişe ile verdiğimiz sütü az bulmağa başladı. Gitgide sıhhatı bozuldu. Diğer buzağıların anneleri vardı. Yavrularını yalıyorlar ve bol bol emziriyorlardı. Can ise bu anne sevgisini göremiyordu.

Aynı çiftlikte Can'ın ablası Şener de yavrulu idi, ama buzağısı büyümüştü. Artık ot yiyebiliyordu. Şener, küçük kardeşi Can'ın bu öksüzlüğünü anlamış gibi, evvelâ birkaç gün onu yaladı, sonra da emzirmeğe başladı. Can'ın ise sıhhati gitgide düzeldi, neş'esi arttı. Artık tarlalar, bayırlar onundu. Hop hop hopluyor, zıp zıp zıplıyor, diğer buzağılarla şakalaşıyordu. Bundan sonra onun da bir annesi vardı. Hem ne kadar da mesuttu.

Zerrin YAŞAR

İsmail Kiner
Resim yarışmamızı kazandı

Tansel Timur
Yazı yarışmamızı kazandı

YARAMAZ ÇOCUKLAR

Sokakta gezinirken yolda kanadından vurulmuş bir kumru gördük. Ben hemen aldım. Arkadaşlarımın birine verdim ve koşarak eve geldim. Biraz sonra elimde biraz ekmek ile geri döndüm. Bizim evin yanında bir dükkân vardır. Dükkân sahibinin oğlu Osman da benim okul arkadaşımdır. O da bizimle oynuyordu, onların dükkânına mal geldiği için orada boş sandıklar vardı. Kuşu nereye koyalım diye düşünürken aklıma bir şey geldi. Kuşu boş sandıkların içine koyduk. Yanına ekmek koyduk, kuş ekmeği bitirmiş. Osman ertesi gün dükkândan aldığı bir avuç pirinci kuşa vermiş. Geçen gün elimde ekmekle sandıklara doğru yürüdüğüm sırada iki çocuk gördüm. Benim yaklaştığımı görünce kuşu alıp kaçtılar. Peşlerinden gittim, biraz sonra kuşu bir yere bağladılar ve sapanları ile öldürdüler. Sonra da kaçıp gittiler, ben arkadaşlarımı çağırdım, kuşu alarak bir yere gömdük.

Tansel TİMUR

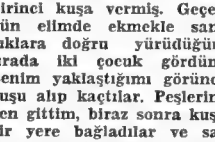

Mansiyon kazanan Şiirler

YAZ TATİLİ

Rize'ye gittik bu yaz
Yollar tozdan bembeyaz
Otobüste dolu lâz.
Hepsi çalar ayrı saz.

Yeşiltırmak dolu kaz
Ünye'de yedik kiraz
Fatsa'da tükendi gaz
Koçboynuzu pek ayaz.

Abdullah Hacışabanoğlu

★

DERE

Suların ne de berrak,
Haydi güle güle ak
İçinde balık dolu;
Bu yol, bir cennet yolu.

Kenarında söğütler,
Yorgunları gölgeler,
İleride bir koru,
İçinde kuşlar dolu.

Ragıp Atademir

★

BAHAR

Bahar, bahar,
İncirin ballanmışı
Kuşların ağzından,
Kaptığım bahar.

Çiçek Acaroğlu

K I Ş

Sararmış yapraklar
Göremiyorum, ağaçlarda.
Yalnız dallar var.
Kurumuş dallar,
Üşüyen dallar.

Aysel ÖZDEN

★

DERE

Şırıl şırıl akışına
Bayılırım dere,
Kimbilir neler söylersin
İçinden.
Şarkı eksik olmaz
Dilinden.
Güzel dere.

Lâle Özurgancı

★

FAYTONLAR

Sıngır sıngır giderler,
Hanlarına girerler.
Başlarında bir insan,
Deehhh Deehhh...
Demezse eğer.

Şu atları bir görsen,
Yeleleri uçuşur.
Ayakları konuşur.

İsmail Hakkı Ataç

HALİME Almanya'da en çok satılan gençlik romanlarından biridir.

HALİME'yi Şimdi Türk çocukları da okuyabilecekler. Çünkü:

HALİME Doğan Kardeş'in Hediyelik Kitapları arasında yayınlandı

Bez cildli, 210 sayfa, resimli, renkli kapaklı, iyi kâğıtlı - 10 lira

Kâşifle Pelikan

HİÇ pelikan kuşu gördünüz mü çocuklar? Haydi, onu görmek için sizinle Bandırma yakınlarında bulunan Manyas gölündeki Kuş Cennetine gidelim.

Önce size oranın en ilgi çekici insanı olan Kuş Cennetinin bekçisini tanıtayım : Kâşif Efendi pek dinç bir adamdır. Bütün hayatı Manyas gölü çevresinde geçmiştir. Tabiatı ve onun süsü olan hayvanları sever. Bu yüzden kuşların bekçisi oldu. Zaman zaman kuşlardan dostlar bulur. Bu yıl da pelikan bir arkadaşı var. Uçamadığı için, sürüsünden ayrı kalan bir yavru idi bu. Yavru kuş, Kâşif'e o kadar alışıktı ki, onun yanından ayrılmıyordu. Göl kenarındaki bekçi kulübesinin önünde gezer, yatar. Çevreye öylesine alışmıştır. Meselâ, akşam üstü kuzular meradan dönerken onu görünce hiç korkup kaçmazlar. Pelikan aralarına girerek başlarını gagası ile okşar, kuzular bu harekete hiç aldırış etmezler. Hele sırtlarını ve karınlarını kaşıdığı zaman pek hoşlanırlar bile.

Kâşif Efendi, balığa giderken peşinden koşar, elinde balık görünce kocaman torbalı gagasını açarak Kâşif Efendi balığı gagasının içine sokuncaya kadar bekler.

Bu ne dostluk!

Kâşif efendinin elinden yenen balığın tadına doyum olmaz!

Bu torba çok acayip bir şeydir : Yani içine büyükçe bir balık girdi mi şişer ve balığı yuttuktan sonra yine büzülür. Bu lâstik gibi yumuşak olduğu için eskiden beri dümbeleğe gerilir ve güzel bir ses verir.

Kâşif Efendi buna benzer dostları daima bulur. Vaktiyle bir yabani kaz da beslemişti, kahveye giderken kaz onun peşinden koşar, biraz geride kaldı mı uçarak ona yetişmeye çalışırdı. Kâşif Efendi kahvede otururken kaz onu dışarda bekler, sonra beraber eve dönerlerdi.

Evde kaldığı zaman sinirlenir, «arkadaşını» arar, şuraya buraya koşar seslenirdi; ancak Kâşif Efendi eve

Pelikan, koyun arkadaşlarını böyle her gün kaşır.

Boğmacada Ne Yapmalı?

GEÇEN pazar, bir komşumuza misafirliğe gittik. Çocuklar bir odaya çekildiler, biz de salonda kahvelerimizi içiyor, günün olaylarından bahsediyorduk. Bir ara hizmetçi kız faltaşı gibi açılmış gözlerle içeri girdi ve :

— Hanımefendi, dedi, Erol boğulurcasına öksürmeğe başladı. Hayatımda bu çeşit öksürüğe hiç rastlamadım.

Hanım telâşlandı. Sonra :

— Doktor evimize gelmişken çocuğu buraya getiriver kızım, dedi.

Erol'u iyice muayene ettim ve bizimkilere :

— Derhal eve dönün, ben burada kalıp Erol'la meşgul olacağım, dedim.

Karım ve bütün ev halkı :

— Daha kahvemizin fincanı soğumadı, ne oluyoruz, diye itiraz ettiler.

— Çocuk boğmaca, bütün ev halkının tutulmasını istemiyorum da onun için bilhassa çocukları ayırıyorum; hastalık bu, şaka götürmez. Hele tedbirde de hiç kusur istemez.

Hepsi söz dinlediler, üzgün üzgün eve döndüler. Ben komşumuzda biraz daha kaldım; annesi bir ara dedi ki :

— Üç gündür, burnu akıyor, kesik kesik öksürüyor, basit bir nezle olsa gerek diye üstünde durmadım, doğrusu boğmacayı hiç düşünmedim, neyse yine de mühim bir hastalık değildir inşallah.

— Yoo. Hanımefendi, tahmin ettiğiniz gibi boğmaca küçümsenecek bir rahatsızlık değildir. Başlangıçta nezleye benzer, gelişmesi iki, üç hafta sürer, ateşli veya ateşsiz seyreder ve hasta en ufak bir hareketle kusar, benzi solar nefes alamaz olur.

— Acaba Erol bunu nereden aldı dersiniz? Kardeşi de vaktiyle geçirmişti.

— Belki okuldaki boğmacalı bir başka çocuktan veya otobüs, tramvayda hasta olan bir kimseden kapmıştır.

— Peki buralardan nasıl bulaştı?

— Sağlam insana, hastanın öksürük, aksırıklarıyla geçer. Bu tarz bulaşmağa hekimler «damlacık intanı» derler. Bizim çocuklar, geçirmedikleri için eve gönderdim, sakın hatırınıza bir şey gelmesin.

— Yoo. Estağfurullah. Bir şey daha sormak istiyorum, doktor bey, boğmacanın kesin alâmeti nedir?

— Çocuğun devamlı bir şekilde şiddetle öksürmesi ve arada bir öter gibi vaziyet alması, boğulur tarzda, horoza benzer bir ses çıkarması, doktor için en belli alâmettir.

— Tehlikeli midir bu öksürükler?

— Tabii tehlikelidir, bilhassa küçük bebeklere iyi bakılmaz, vaktinde tedbir alınmazsa, boğmacadan sonra başka bir hastalık meydana çıkabilir.

— Ne gibi?

— Ne gibi olacak, boğmaca çocuğu çok sarsar, zayıf düşen vücutta diğer mikroplar tesirini pek çabuk yaparlar. En azından Allah göstermesin Ansefalit ve Zatülcenbe (Akciğer zarının iltihabı) sebep olabilirler. Bu bilhassa süt çocuklarında ölümlere yol açabilir.

— Erol'un boğmacası hafif mi?

— Vaktiyle aşısını yaptırmadığınıza göre pek hafif seyredeceğe benzemiyor. Boğmacaya tutulmamak için, yahut yakalanınca hafif atlatabilmek için aşı yaptırmak şarttır. Aşıdan korkmak bence akıllılık değildir. Çocuk sıhhatli, gürbüz olduktan sonra üç aylık bebeğe bile yapılır, böyle okul çağı yavrularında boğmaca, streptomycin, chloromycetin gibi antibiyotiklerle (C) vitamini, öksürük kesici ilâçlardan faydalanılır, hasta açık havalarda üşütmeden dolaştırılır.

Dr. Kâmran ŞENEL

dönünce keyfi yerine gelirdi. Bir gün yabancı bir avcı onu vurdu. Kâşif buna çok üzüldü ve ağladı.

Başka bir gün bir karabatak kuşu bulmuş ve ona Fatma ismini vermişti. Serbest olarak gölde yüzer, Kâşif ona seslenince çok acayip bir ses çıkararak yanına gelirdi. Balığını yuttuktan sonra kayık kenarında dinlendiği ve balığın uzun boğazından kursağına doğru yavaş yavaş indiği görülürdü.

Leonore Kosswig'den
Çeviren : Cahit ÜNSALAN

FLÜT SEVGİSİ

JAPONYA'nın Beppu şehrinde yaşayan flütçüyü herkes çok severdi. Flütçü gündüzleri kulübelerin arasında, pirinç tarlalarında, kırlarda dolaşır, bazan deniz kenarına giderek limana girip çıkan gemileri seyrederdi. Geceleri şehrin kıvrımlı, dar sokaklarından geçerek bir çayhanenin kapısında flüt çalardı. Nereye gidecek olsa herkes işini gücünü bırakıp onu dinlemeye koşardı.

Her gün flütçünün yolunu gözleyen insanlardan biri de Sato - San'dı. Bu çocuğun evi şehrin üstündeki yeşil tepelerdeydi. Tabiatı çok severdi. Küçüklüğünden beri kuşların, ağustos böceklerinin ötüşünü, pirinç tarlalarında çalışan çiftçilerin şarkılarını dinlemişti. Ama en çok flüt sesini seviyordu. Flütçünün melodilerini dinledikçe ilkbaharda pembe çiçekler veren kiraz ağaçları, yeşil pirinç tarlaları gözlerinin önünden geçerdi. Limanda denize açılmak üzere bekleyen yelkenlileri, evlerinin önündeki yasemin çardağını düşünürdü.

Uzaktan flütçünün sesini duyup sivri şapkasının tepede yavaş yavaş yükseldiğini görünce Sato-San, yolun kenarında bir çalılığın arkasına gizlenir, onu dinlerdi. Flütçünün karşısına çıkmaya utanırdı.

Bir yaz günü evinin önündeki tozlu yolda yürüyordu. Ayağı takıldı, yere düştü. Tam kalkacağı sırada gözüne bir şey ilişti. İnce, uzun bir kamıştı bu. Eline alıp baktı. Bir ucunu ağzına götürdü. Hafifçe üfledi. Tatlı bir ses geldi. Parmaklarıyla birer birer deliklerine dokunurken :

— Ben çok talihli çocuğum, diye düşündü. Durup dururken yerde bir flüt buldum. Kendi kendime bunu çalmasını öğreneceğim. Ondan sonra flütçü amca gibi her yerde flüt çalacağım.

İyice çalmasını öğrenince kadar flütü kimseye göstermemeye karar verdi. Elbisesinin altına sakladı.

O sabah flütçünün şişman karısı evini silip süpürdükten sonra bahçeye çıktı. Öyle güzel çiçekler açmıştı ki, vakit geçmeden onları kocasına göstermek istedi. Evden çıkarak yolda kocasını buldu. İkisi beraber geri dönüp bahçede çay içtiler, doya doya çiçekleri seyrettiler. Biraz sonra adam flüt çalmak istedi. Elini kemerine götürüp flütü aradı. Yerinde bulamayınca çok telâşlandı.

— Eyvah, flütüm yok, nereye gitti, diye bağırdı.

Sabahleyin evden çıkarken flütü yanına almıştı. Mutlaka bir yerde unutmuş olacaktı. Üzüntü içinde yollara düştü. Beppo sokaklarında her önüne gelene, «Flütümü gördün mü?» diye soruyordu.

Öğle vakti olmuştu. Şehirde kaybolan flütü gören kimse yoktu. Yalnız o sırada Sato - San'la karşılaşmamıştı. Flütçü artık aramaktan vazgeçerek üzgün üzgün evine dönerken, çocuk da bahçelerindeki samanlığa girmiş, flütü eline almıştı. Kendi kendine flütle konuşuyordu.

— Ah güzel flütüm, bir gün seni çok iyi çalmasını öğreneceğim. Herkes beni dinlemiye koşacak, yolumu bekleyecek...

Orada otururken aklına bir şey geldi? Yolda bulduğu flütü oraya kim düşürmüştü? Beppu'da tanıdığı flütçüden başka flütü olan

kimse yoktu. Acaba bu onun flütü müydü? Eğer öyleyse adamcağız flütünü kaybettiği için üzülmez miydi? O flüt çalmadan durabilir miydi? Karısıyla beraber kimbilir onu nasıl arayacaklardı? O gece Beppu'nun sokakları türlü türlü insanlarla dolup taşarken flütçü ne yapacaktı?

Sato - San bunları düşündükçe flütü herkesten sakladığı için pişmanlık duymaya başladı. Çok geçmeden annesinin sesini duydu. Onu çağırıyordu. Çocuk elindeki flütle evin kapısına gelince :

— Anne, akşam yemeğine geç kalırsam merak etme, dedi. Yapacak bir işim var. Flütçünün flütünü buldum.

Annesi bunu duyunca sevinçle çocuğa sarıldı. Sonra diğer çocuklarını da kapıya çağırdı.

— Bakın Sato - San ne bulmuş?

Hepsi flüte şaşkınlıkla bakıyorlardı. O sırada Sato - San'ın babası da tarladaki işini bitirmiş evine dönüyordu. Flütü elinde evirip çevirerek :

— Evet, bu flütçünün flütü, dedi.

Sato - San :

— Öyleyse götürüp kendisine vereyim, diyerek evden çıktı.

Güneş yeşil tepelerin ardında batarken Sato - San da Beppu şehrine yaklaşmıştı. Yolda ikide bir flüte bakıyor, ucunu ağzına götürüyor, parmaklarıyla deliklere basıyor, fakat ses çıkarmaya çekiniyordu. En sonunda flütü kimonosunun içine saklıyarak flütçünün oturduğu evin kapısını çaldı. Flütçünün karısı kapıyı açınca öne doğru eğilip çocuğu selâmladı. İçeri buyur etti. Sato - San ayakkabılarını çıkarıp içeri girerken :

— Ben amcanın kaybolan flütünü buldum, dedi.

Kadın sevincinden ne yapacağını şaşırmıştı. Hemen koşup kocasına haber verdi.

Sato - San odaya girdiği zaman flütçü alçak bir masanın başına diz çökmüş, elindeki iki çubukla pilâv yiyordu. Karısına bir çanak pilâv getirmesini söyledi.

Sato - San, herkesin sevdiği, saydığı bu adama hayranlıkla baktı. Kimonosundan flütü çıkarıp uzattı. Adam heyecanla :

— Tamam, benim flütüm, diyerek Sato - San'ın defalarca dinlediği o tatlı müziği çalmaya başladı.

Müzik bitince flütçünün karısı bir kâse dolusu sıcak pilâv getirip masanın üstüne koydu. Sato - San'a bir minder vererek :

— Buyurunuz yavrum, dedi.

Sato - San memleketinin âdetlerine göre selâm vererek mindere oturdu. Flütçüyle karşılıklı yemeklerini yediler. Uzun zaman ikisi de bir şey söylemediler. En sonunda Sato - San :

— Flütü evimizin yanındaki yolda buldum, dedi.

— Öyle mi?

— Hemen size getiremedim. Çünkü ilk önce sizin olduğunu anlıyamamıştım. Benim olsun istiyordum. Flüt çalmaya çok heveslenıyorum. Flüt benim olsaydı mutlaka çalmasını öğrenir, sizin gibi güzel çalarak herkesi memnun ederdim.

Flütçü, çocuğun söylediklerıyle çok ilgilenmişti.

— Benim çaldığım parçaları niçin beğeniyorsun, diye sordu.

— Çünkü flütünüzün sesi bana, gördüğüm bütün güzel şeyleri hatırlatıyor. Pembe çiçekli kiraz ağaçlarını, yeşil pirinç tarlalarını, denizdeki yelkenlileri, yasemin çardağını...

Flütçü gülümsüyordu. Hülyalı bakışlarla çocuğu süzdü.

— Ben de senin kadarken eski flütçünün flüt çaldığını duyunca aynı şeyleri düşünürdüm, dedi. Hep bir flütçü olmayı hayal ederdim.

Sato - San biraz utanarak:

— Ben de flütçü olmak istiyorum, hep böyle hayal kurarım, dedi.

— Madem ki o kadar istiyorsun, sen de benim gibi flütçü olursun. Sana flüt çalmasını öğretirim. Bundan sonra ikimiz beraber gezintilere çıkalım.

Bunu duyunca çocuğun gözleri parladı.

— Bana ne zaman flüt çalmasını öğreteceksiniz, diye sordu.

— Yarın başlarız. Güneş doğduktan sonra bizim bahçeye gel.

Sato - San :

— Peki, teşekkür ederim, diyerek bir anda evden çıktı. Tozlu yollarda uçarcasına yürüyordu.

Çocuk bütün gece rüyasında kendisini flütçüyle beraber flüt çalarken gördü. O rüyaları çok geçmeden hakikat oldu. Eğer bir gün, Beppu yakınlarına yolunuz düşerse şehrin çok sevilen flütçüsü Sato - San'ı dinlemeyi ihmal etmeyin.

OKUNACAK KİTAPLAR

1.
WILHELM TELL

2.
HALİME
Bir Anadolu kızının romanı

■

yeni çıktı.

Her kitap cildli, renkli, resimli iyi kâğıtlı 10 lira

DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI

Kardeşlerimizden Şiirler

CAN KARDEŞİM

Kimbilir nerde şimdi
Bahçemdeki kırlangıçlar?
Rüyalarımı dolduran
O güzelim oyuncaklar.

Ama şimdi yanımda
Benim en iyi arkadaşım
Can kardeşim,
Doğan Kardeşim.

Şükriye KARCI

★

KARDEŞİM

Kötü sözler söyleyip,
Kalbimi neden kırarsın,
Kardeşim?
Bağırıp çağırıp,
Beni neden
Gizli gizli ağlatırsın.
İntizar edemem sana;
Başına bir şey gelse,
Gene ben üzülürüm.
Gel vazgeç bu huyundan
«Ablacığım, bir daha
yapmam» de.

Aysel ÖZDEN

★

YILDIZLAR

Mavi bir kubbeye benzer
sanki gök,
Üzerinde bütün yıldızlar.
Parıldar hepsi de altın gibi
Havada oynaşır gibi yıldızlar.

Tülin KESİMOĞLU

NİZİP DOĞAN KARDEŞ KULÜBÜ

Okuyucularımız evvelki yıl Nizip'teki kardeşlerimizin «Doğan Kardeş Kulübü» kurduklarını hatırlarlar. Zararlı çocuk yayınları ile savaşmak ve çevrelerinde bir çocuk kitaplığı kurmak için çalışan bu kulübün 1960 yılı umumi heyet toplantısı 29 Ekim günü yapılmış ve yeni **yönetim kuruluna** Rıza Kemal Uygur, Kenan Aksoy, Ömer Pekmez, Avni Fındık, Atalay Uygur; **Haysiyet Divanına:** Kayhan Oğuz, Mustafa Öğüt, Targan Uygur; **kitaplık koluna** Ali Karaküçük, Necip Deniz, Kadir Tunçal; **yardım koluna:** Hasan Öğüt, Seyit Boztaş, Mete Şahap Uygur seçilmişlerdir.

Nizip Doğan Kardeş Kulübü'nün yeni üyelerini candan kutlular, çalışmalarında başarılar dileriz.

Yukarıdaki resimde kulüp üyelerini görüyorsunuz

Gülelim

Bir çocuk bir dergiye yazmış olduğu şiiri göndermişti. Birkaç gün sonra onu nasıl bulduğunu sormak için yazı işleri müdürüne gitti. Müdür sordu:

— Bu şiiri siz kendiniz mi yazdınız?

— Evet efendim, her satırı, her kelimesi benimdir.

Bunun üzerine müdür cevap verdi:

— Öyleyse sizinle tanıştığıma çok memnun oldum bay Orhan Veli Kanık. Ben sizin ölmüş olduğunuzu sanıyordum.

Öğretmen çocuğa bir kelimeyi yanlış yazdığı için ceza vermişti. O kelimeyi elli defa yazacaktı. Çocuk yazıyı bitirip gösterince öğretmen dedi ki:

— Ben sana elli kere yazmanı söylemiştim... Sen 47 kere yazmışsın.

Çocuk boynunu bükerek yalvardı:

— Ne olur öğretmenim, bir de aritmetikten ceza vermeyin çok yoruldum.

★

Çocuk yaramazlık yapmıştı. Babası elinde bastonla yanına gelerek sordu:

— Demin seni çağırdım, duymadın mı?

— Duydum baba, ama her zaman «bağırırken bana karşılık verme, daha çok sinirleniyorum» demiyor musunuz?

★

Dede :

— Sabreden insanın dünyada yapamıyacağı şey yoktur.

Çocuk :

— İnsan sabrederse kalburla su taşıyabilir mi dede?

Dede :

— Tabii oğlum. Su donuncaya kadar sabret.

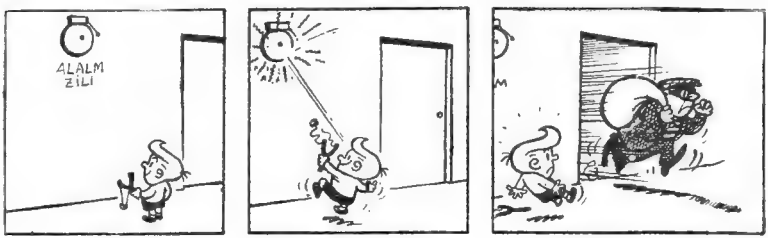

ÜÇ PERDELİK OYUN

Yeni Yıl Perisi

Bu piyesi ikinci ve üçüncü sınıftaki kardeşleriniz aralarında oynayabilirler. Bütün sınıf oyuna katılır. İçlerinden yalnız birkaçı konuşur. Diğerleri çeşitli kıyafetlerle sahneye girip çıkarlar, rontlar yaparlar. Piyeste oyuncak evler, ağaçlar, bebekler, çeşit çeşit oyuncaklar ve renkli kâğıtlara sarılmış irili ufaklı kutuların kullanılması gerekir. Piyesteki çocuk rüya gördüğü için bu atmosfer müzik ve renkli ışıklarla kuvvetlendirilebilir.

PERDE I

Sahne: Perde açıldığı zaman Erol elinde birkaç küçük ev ve ağaçla oynamaya gelir. Başka oyuncağı yoktur. Yere diz çöküp oyuncaklarını sıralar.

Erol — İnşallah annem bu gece çok geç kalmaz. O yokken çok canım sıkılıyor. Hemen yatıp uyumamı söylemişti, ama birazcık oynıyayım da öyle yatarım. İnsanın kendi kendine oynamasından bir şey çıkmıyor. Bunlardan başka oyuncağım yok. Acaba ne oynasam? (Biraz düşündükten sonra) Buldum. Bu evlerde birçok arkadaşım varmış gibi yapacağım. Okuduğum masallardaki çocuklar... İşte, bu küçük evde bir arkadaşım oturur: Kırmızı Şapkalı Kız. Onun masalını çok sevmiştim. Kırmızı Şapkalı kızın evinin yanına bir de ağaç dikeyim. (Oyuncak ağaçlardan birini koyar.) Bu evde de Pamuk Prensesle yedi cüceler otursun. Evleri karşılıklı koyayım. Kırmızı Şapkalı Kız ormanda çiçek toplamaya giderken Pamuk Prensese el sallar. Keşke başka evlerim de olsaydı. Bir kutu bulsam onunla da ev gibi oynarım. Gidip bir bakayım. (Sahneden çıkar. Işıklar söner. Perde kapanır.)

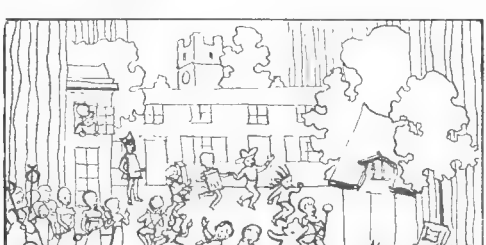

PERDE II

(Sahnenin arkasında Kırmızı Şapkalı Kızın eviyle yedi cücelerin evini gösteren bir dekor vardır. Ön tarafa oturmak için küçük bir sıra konmuş, çocuğun oyuncakları ortadan kaldırılmıştır.

Erol — (Sahneye girerken) Bir tane bile kutu bulamadım. (Durup hayretle etrafına bakınır). Aman Allahım, neler görüyorum! Ah, ne güzel evler! Bir arkadaş olsaydı da beraber oynasaydık.

(O sırada Kırmızı Şapkalı Kız ortaya çıkar. İki çocuk birbirlerine bakarlar).

Erol — Kardeşim, siz şu evde mi oturuyorsunuz? Benimle oynar mısınız?

Kırmızı Şapkalı Kız — Tabiî... Ne zamandandır hepimiz sizi bekliyorduk. İşte geliyorlar.

(Bir müzik sesi duyulur. Kırmızı Şapkalı Kızla Erol yanyana sıraya otururlar. Pamuk Prensesle arkasından yedi cüceler girerler. Şarkı söyleyip bir ront yaptıktan sonra kenara çekilirler. Sahnenin arkasında borazanlar çalar).

Erol (sabırsızlıkla) — Şimdi ne olacak?

K. Ş. Kız — Yeni yıl perisi geliyor. Biliyorsun bu gece yılbaşı. Seni sevindirmek için buraya gelmeni yeni yıl perisi istemişti. Herkes bu yüzden toplandı.

(Yeni yıl perisiyle arkasından güzel elbiseler giymiş çocuklar ellerinde fenerler ve çeşitli oyuncaklarla girerler. Peri elindeki parlak sopayı havaya kaldırıp «yeni yılınız kutlu olsun» diye bağırır. Çocuklar da periyi selâmlarlar).

K. Ş. Kız (Selâm verirken Erol'a fısıldar) — Sen de selâm ver Erol.

(Erol eğilerek selâm verir).

Yeni yıl perisi — Hoş geldin Erol. Seni burada gördüğüme ne kadar sevindim bilsen. Bu geceyi hep beraber kutlayacağız. (Erol'la K. Ş. Kızın arasına oturur. Elindeki sopayı sallar). Haydi eğlenceler başlasın.

(Peri ile beraber sahneye giren çocuklar şarkılar söyleyip, oyunlar oynarlar. Bunların bitmesine yakın sahnenin arka tarafına süslü bir çam ağacı getirilir. Oyunlar bitince peri yerinden kalkarak ağacın üstündeki mumları yakar. Sahnedeki diğer ışıklar bir zaman için söndürülür. Işıklar yanınca iki çocuk büyük bir kutunun veya bir torbanın içinde perinin vereceği hediyeleri getirirler. Peri Erol'u çağırır. Üstü kırmızı kordele ile bağlı bir kutu verir).

Peri — Çok güzel bir yıl geçirmeni dilerim. İnşallah bir daha yalnız kalınca canın sıkılmaz.

Erol (paketi alır) — Çok teşekkür ederim. Bu gece çok eğlendim. Beni nasıl sevindirdiniz bilseniz.

Peri — Geriye kalan hediyeleri fazla oyuncağı olmıyan, canı sıkılan, bu gece hasta yatan çocuklara verelim. Çamı da onlara götürürüz.

Çocuklar (hep birden el çırparlar) — Ah, ne iyi!

(Birkaç çocuk çamı dışarı taşır. Diğerleri de çıkarlar. Erol elindeki kutuyla onların peşinden gitmeye hazırlanır).

Peri — Olmaz Erol. O hediyeyi sana verdik. Artık sen onu başkasına hediye edemezsin. Hadi aç bakalım, içinde ne var?

(Erol yere diz çökerek kutuyu açar. Peri de ona yardım eder. Kutudan dekordaki evlere benzer oyuncak evlerle oradaki çocuklar gibi elbiseleri olan bebekler çıkar. Çocuk bunların hepsine ayrı ayrı heyecanla bakarken peri ile diğer çocuklar sahneden çıkarlar. Işıklar söndürülür. Tatlı bir müzik çalınır).

PERDE III

(Sabah olmuştur. Erol Perde I. deki odada bulunmaktadır. Üstündeki pijamalarından yeni yataktan kalkmış olduğu anlaşılır. Perinin verdiği oyuncaklara bakmaktadır. Annesi içeri girer).

Anne — Kalktın mı yavrucuğum? (Çocuğu öper). Bu sabah çok uyudun. O, hediyeni açmışsın. Nasıl hoşuna gitti mi? Bunları geçen hafta oyuncakçıda gördüğün zaman çok beğenmiştin, değil mi?

Erol (esneyerek annesine sarılır) — Canım annem benim, çok teşekkür ederim. Beğenmek de söz mü? Hepsi rüyama girdi bu gece. Rüyamdaki yeni yıl perisi de bana bu oyuncakların aynısını hediye etti. Anneciğim, görsen öyle güzel bir periydi ki... Tıpkı sana benziyordu. Gece rüyamda hep periyle oynadım. Bugün de seninle oynarız, olur mu?

(Perde kapanmadan diğer çocuklar hep beraber sahneye çıkıp bir şarkı söylerler)

DEĞERLİ BİR ARKADAŞIMIZI KAYBETTİK

Doğan Kardeş dergisi ve kitaplarının ilk sayılarından beri klişelerini yapan klişe ustamız Bestami Tolongüç amcayı kaybettik.

Arkadaşları arasında dürüstlüğü, iyi kalpliliği ile tanınan ve sevilen rahmetlinin hâtırası önünde saygı ile eğilir, ailesine ve çocuklarına başsağlığı dileriz.

Tay Kimin Olacak?

SUMRU'nun dört tane ağabeyi vardı. Hepsi de atları severlerdi. Kızcağız ne zamandan beri çiftlikteki taylardan biri kendinin olsun istiyordu, ama atlardan biri yavrulayınca hemen ağabeyleri sahip çıkıyorlardı. Sumru da en küçükleri olduğu için tayı onların elinden alamıyordu.

Yağmurlu bir bahar akşamı yeni bir tay doğdu. Sumru tayı görmek için eline bir fener alarak ahıra girdi. Ağabeyleri de oradaydı. Tayı kim alacak diye aralarında tartışma yapıyorlardı. Sumru ahırın iç tarafındaki bölmeye gitti. Sevinçle :

— Ah, bu ne güzel bir tay, dedi. Benim olsun.

Ağabeyleri konuşmalarına devam ediyorlardı. Onun sözlerini dinleyen yoktu. Sumru, yavrunun bu seslerden korktuğunu anladı.

Ellerini beline koyup ağabeylerinin yanına gitti.

— Susun bakalım, dedi. Tayımı korkutuyorsunuz.

Çocuklar bu sözleri duyunca gülüşmeye başladılar. Sumru öfkeyle sordu :

— Bunda gülecek ne var?

Ağabeylerinden biri cevap verdi.

— Üzülme Sumru. Bu tay meselesini biz aramızda hallederiz. Sen daha ona bakamıyacak kadar küçüksün.

Sumru gözyaşlarını göstermemek için başını çevirdi. Hayal kırıklığına uğramıştı.

O sırada bir şimşek çaktı. Arkasından gökgürültüsü duyuldu. Yağmur yağmaya başladı. Çocuklardan biri :

— Bu işi yarın kararlaştırırız, dedi. Yağmur daha çok şiddetlenmeden bir an önce eve dönelim. Hadi geliyor musun Sumru?

— Ben kendim dönerim ağabey.

Ağabeyleri ahırdan çıkınca kız orada, tayın başında yalnız kalmıştı. Üstüste şimşekler çakıyor, gök gürlüyordu. Tay bunları duyunca sıçrayarak yattığı yerden kalktı. Ama ayakta duramıyacak kadar kuvvetsizdi. Yere yuvarlandı. Titriyordu.

Sumru tatlı tatlı :

— Korkma canım, dedi. Fırtına geçinceye kadar ben burada, senin yanında kalacağım.

Tay ürkek gözlerle kendisini okşayan kıza baktı, birbirlerini ne kadar iyi anlıyorlardı.

Sumru temiz samanları üstüste yığarak yatacak bir yer hazırladı. Dama çarpan yağmur damlalarının tıkırtısı uykusunu getirmişti. Kendiliğinden gözleri kapandı.

Ansızın gözlerini kör edecek kadar parlak bir ışık ve korkunç bir çatırtıyla uyandı. Havaya bir yanık kokusu yayıldı. Atların bazıları kişniyerek oldukları yerde tepiniyordu. Sumru tay korkmasın diye hayvanı okşadı. O sırada ahırın tavanında parlak bir şimşek gözüne ilişti. Kapıdan çıkıp baktı. Damın üstünden alevler çıkıyordu. Geri kalan her yer simsiyahtı. Sumru telâşla evine koştu. Yolda ayağı kaydı, düştü. Üstü başı çamur içinde kaldı. Kapıda avazı çıktığı kadar :

— Yetişin, yangın var, ahır yanıyor, diye bağırdı.

Evin içindekilerin uyandığını anlayınca daha fazla

duramadı. Gerisin geriye ahıra koştu.

Kısa zamanda herkes ahıra gelmişti. Sumru'nun annesi, babası, ağabeyleri, uşaklar... Yağmur yağdığı halde yangın çok büyümüştü. Son kalan at da dışarı çıkarıldığı anda dam çöktü, etrafa kıvılcımlar saçıldı. Baba, yüzündeki yağmurla karışan terleri silerek :

— Çok şükür, atları tam zamanında kurtardık, dedi.

Anne içini çekerek :

— Sumru uyandırmasaydı çok geç kalacaktık, dedi.

Ağabeylerinden biri Sumru'ya :

— Yangının nasıl bu kadar çabuk farkına vardın, diye sordu.

— Yeni doğan tay fırtınadan çok korktu. Ben yanındayken biraz sakinleşiyordu. Onun için ahırda kaldım.

Annesi :

— Hayret doğrusu, diye söylendi. Ben seni yatağında biliyordum.

Bir anda herkes susmuştu. Çocuklardan biri :

— Yeni doğan tayla annesi ahırdan çıktı mı?

— Bilmem. Ben çıkarmadım.

— Ben de görmedim.

— Ben de.

Atla yavrusunu hiçbiri görmemişti. Babaları :

— Yazık oldu, dedi. Onları kurtarmayı akıl edemedik.

Herkes üzüntüyle alev alev yanan ahıra bakıyordu. Anneleri çocuklara göstermemeye çalışarak gözyaşlarını siliyordu. Sumru onun elinden tutup :

— Gel anneciğim, dedi. Bak ne göstereceğim.

Diğerleri de onların peşinden gittiler. Evlerinin bir köşesinde atla yavrusu duruyordu. Atın ipi bir parmaklığa bağlanmış, tay da korkusundan ona sokulmuştu. Sumru tayı okşayarak :

— Önce bunu çıkardım, dedi. Tabii annesi de peşinden geldi.

Sonra taya bakarak ilâve etti :

— Ben sana her zaman yanında olacağım demiştim, unuttun mu?

En büyük ağabeyi kardeşine dönerek :

— Kız artık tayı hak etti, dedi.

Hepsi bu teklifi kabul ettiler. Sumru bu sözleri duymadı. Hâlâ küçük tayı sevip okşuyordu.

BAHÇEDEKİ PRENSES

Aytaç annesinin elbisesini giymiş, başına da kartondan yapılmış bir taç takmıştı. Eteklerini tutup bahçede kırıtarak yürüyordu. Ağabeyine :

— Bak ben prenses oldum, dedi. Keşke bahçemize sahici bir prenses gelseydi.

Ağabeyi gülerek :

— Bahçemizde sahici bir prenses var. Gel de göstereyim, dedi.

Aytaç ağabeyinin tuttuğu yaprağın üstündeki tırtıla baktı.

— Bu ufak bir tırtıl, prenses değil ki, dedi.

— Bu prenses ama kıyafet değiştirmiş. İstersen hergün gelip bak. Günün birinde göreceksin çok güzel bir prenses olacak.

Aytaç ağabeyinin hiç yalan söylemediğini bilirdi, onun için sözlerine inandı. Ertesi sabah bahçeye çıkınca tırtılın kendine bir koza ördüğünü gördü. Ağabeyi :

— Prenses şimdi uykuya yatacak. Onu rahatsız etmiyelim, dedi. İki hafta sonra uyanır.

Aytaç her gün bahçeye çıkıp prensesin yatağına bakıyordu. Bir gün uyandı. Kozayı delip dışarı çıktı. O artık tırtıl değildi. Üstü renk renk desenli parlak kanatlarını açtı. Aytaç yavaşça parmağını uzatıp:

— Buyurunuz prenses kelebek, dedi.

Kelebek bir an için parmağına kondu. Sonra çiçeklerin üstüne uçtu.

Sürprizli Sirk

İZCİLER kendi aralarında bir sirk kurmuşlardı. Bir temsil vererek Kızılay için para kazanmak istiyorlardı. Çocukların büyük sirklerde olduğu gibi vahşi hayvanları yoktu. Birkaç numara yapmasını öğrenen marifetli bir atla, bir de polis köpeği bulmuşlardı. En çok beğenileceğini tahmin ettikleri hayvan ise Ünal'ın getirdiği ayı yavrusu idi.

İzcilerin şehirde pek çok yardımcısı vardı. Büyüklere bir liraya, çocuklara elli kuruşa olmak üzere temsilden önce pek çok bilet sattılar. Selim amcanın evinin yanındaki boş arsada temsil verilecekti. Temsilden bir gün önce izcilerin arasında bir anlaşmazlık çıktı. Selim amcanın oğlu Teoman, Aksakal adındaki beyaz keçisini de temsile çıkarmayı teklif etti. Ünal keçinin yaşlı olduğunu, son günde bir şey öğrenemiyeceğini söyliyerek Teoman'ın fikrini kabul etmedi. Teoman ise :

— Aksakal numara yapsa da yapmasa da seyircilerin ilgisini çeker, herkesi güldürür, diyordu. Arkasına benim küçük arabamı bağlarım. Başına kartondan bir şapka giydiririz. Kendime de acayip bir kıyafet bulurum.

— O ihtiyar keçi bütün bunlara dayanır mı sanıyorsun? Ortalığı birbirine katar. Oyunumuzu bozar.

Teoman öfkeyle :

— Hiçbir şey yapmaz, dedi. Aksakal temsile çıkacak anlıyor musunuz? Temsil nasıl olsa bizim arsamızda oluyor. Kafamı kızdırmayın, babama söylersem hiçbirinizi oraya sokmazl...

Ünal da öfkelenmişti :

— Eğer sen keçini zorla temsile sokarsan ben ayımı alırım, dedi.

Arkadaşlarından biri bu kavgayı duydu.

— Çocuklar, siz yalnız kendinizi düşünüyorsunuz. Oysa ki, bu işte el birliğiyle çalışmamız lâzım, diyerek onları yatıştırdı.

Temsil günü gelip çatmıştı. İzciler sabahtan Selim amcanın arsasında hazırlığa başladılar. Buldukları papağan, sincap, bukalemun, kaplumbağa gibi hayvanları yanyana kafeslere koydular. Uzun değneklerin üstünde yürüyecek çocuk son bir prova daha yaptı. İzcilerden bazıları seyircilere satmak için küçük külâhların içine

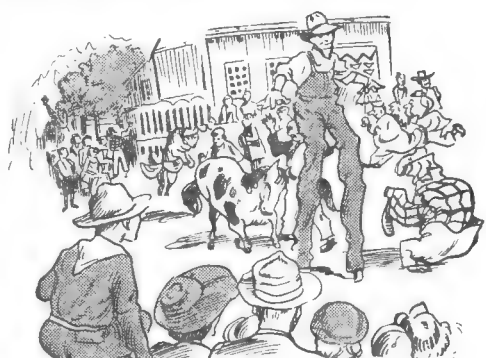

leblebi, çekirdek, patlamış mısır gibi şeyler doldurdular. Büfedeki gazoz ve limonatalar da hazırlandı.

Saat 2 de temsil başladı. Trampetler, borazanlar çalarken oyuncular sıra olarak meydana çıktılar. Palyaço kılığındaki bir çocuk değneklerin üstünde yürüyen çocuğun yanında zıplıyor, gülünç hareketler yapıyor, taklalar atıyordu. At, sahibinin istediği şekilde yürüdü, etrafa selâmlar verdi. Polis köpeği de marifetlerini yaptı.

Oyunları idare eden çocuk elindeki kamçıyı şaklatarak :

— Sayın baylar, bayanlar, dedi. Şimdi sizi hayretlere düşürecek bir bisiklet numarası seyredeceksiniz. Bu numarayı arkadaşımız Ünal kendi terbiye ettiği ayı yavrusuyla yapacak.

Bu konuşma olurken Ünal da keçisiyle beraber giriş yerinde bekliyordu. Ayıyı bisikletinin önüne oturtmuştu. Aynı anda Teoman da keçisiyle ortaya çıkmaya hazırlanıyordu. Elbisesinin üstüne annesinin geceliğini geçirmiş, başına da acayip bir şapka takmıştı. Keçi küçük bir araba çekiyordu. Başında kâğıttan bir şapka vardı. Pek uysal görünüyordu. Teoman içinden :

— Benim numaram herkesi şaşırtacak, diye düşündü. Ünal görsün bakalım? Aksakal nasıl işe yarıyormuş.

Arabaya bindi. Dizginleri eline aldı. Ünal'la aynı anda meydana çıktı. Numaraları takdim eden çocuk şaşkınlığından elindeki kamçıyı düşürdü. Ayı yavrusu da şaşırmıştı. Bir anda bisikletin dengesini bozdu. Ünal bisikletle beraber yere yuvarlandı. Seyirciler heyecanla bağırışırken ayı yavrusu da oradan oraya koşup duruyordu. Ünal çabucak ayağa kalkıp ayıyı kovalamaya

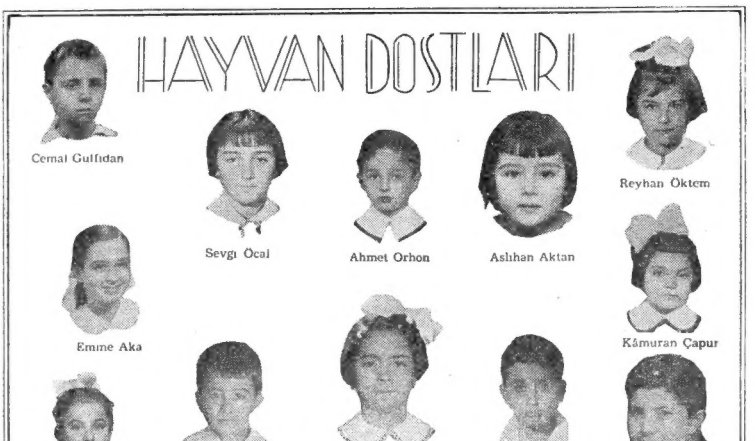

başladı.

Aksakal da ortalıktaki karışıklıktan ürktü. Araba devrildi. Teoman düştü. Keçi de nasılsa dizginlerini koparıp koşmaya başladı. Arsa çepeçevre seyircilerle çevrili olduğu için hayvanlar kaçacak yer bulamıyor, ortada dönüp duruyorlardı. İki çocuk da onları kovalıyordu. Teoman yaptıklarına pişman olmuştu. O keçisiyle beraber ortaya çıkmasaydı. Ünal'ın oyunu bozulmıyacaktı. Neyse ki seyirciler onun gibi düşünmüyor, sürprizli ve gülünç bir numara yapıldığını düşünerek el çırpıyorlardı. Teoman bir anda durumu kavradı. İki tarafa selâm verdi. Keçi de o sırada durmuş, yalnız uzun beyaz entarili sahibini tanıyamamıştı. Çocuğun arkasına sokulup bir tos vurdu. Teoman boş bulunup avazı çıktığı kadar bağırdı. Herkes kahkahalarla gülüyordu.

İki çocuk hayvanlarıyla beraber seyircilerin göremiyeceği bir yere gidince önceden kavga ettiklerine pişman oldular.

— İkimiz beraber sirkin en heyecanlı numarasını yaptık, dediler. Hem de hazırlıksız olarak. Bu da ayrıca bir başarı sayılabilir.

★

«KİM BİLİYOR» UN CEVAPLARI

1. John Kennedy.
2. Genel olarak bir şimşeğin boyu 3 km. uzunluktadır. Işığın bu yolu alması için geçen zaman bir saniyenin on binde biridir. Bu rakamları Güney Afrika'da şimşekler üzerinde incelemeler yapan Güney Afrika bilginleri hesaplamışlardır.
3. Avustralya. Burada 155 milyon koyun vardır.
4. Dünyada binlerce volkan vardır, ama bunlardan yalnız 500 tanesi aktiftir, yani lâv çıkarmaktadır. Etna yanardağının bir patlamasında yeryüzünün derinliklerinden gelen 150 bin ton su buhar halinde dışarı fışkırmıştır.
5. Karadenize.
6. Bir saç teli ortalama 120 gram ağırlık çekebilir. Çok eskiden Çin'de ve Japonyada saçtan ip yaparlarmış. İngiltere'deki British Museum'da iki ton ağırlığında, birkaç yüz metre uzunluğunda böyle bir ip vardır.
7. Bir akarsuyun aşındırma ile meydana getirdiği çok dar ve derin boğaz.
8. Gaziantep.
9. Dört senede bir.

En çok okunan kitap

La Fontaine'in Masalları

Rahmetli Orhan Veli'nin dilimize kazandırdığı bu ünlü masalların dördüncü basısı çıktı. Fiatı 250 kuruş

DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI

BİLMECE BULMACA...

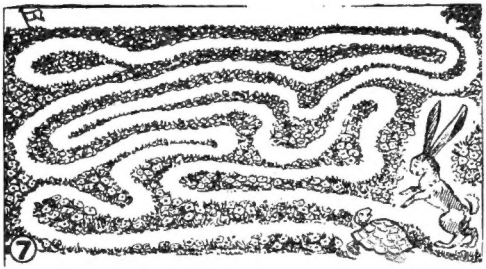

Kaplumbağa ile tavşan bu karışık yollarda yarış ediyorlar. Hangi yoldan bayrağa gidileceğini bulabilir misiniz?

BİLMECELER

- Dünya tarihinde batıya en önce kim gitmiştir?
  Cevap: Güneş
- Herkes kimin önüne gelince mutlaka şapkasını çıkarır?
  Cevap: Berber
- Türkiyede ailesi en kalabalık insan kimdi?
  Cevap: Babamız Atatürk
- Hangi elma pişmeden yenmez?
  Cevap: Yarelması

DÖRT BİTKİ

Aşağıda elle pek fazla dokunamıyacağınız dört tane bitki adı yazılıdır. Yalnız her kelimedeki harfler birbirine karışmış. Bunları sıraya koyup bitkileri bulmaya çalışın.

ARINGSI — DENİK — RÖĞÜTBLEN — TAKSÜK.

Cevabı : Isırgan - diken - böğürtlen - kaktüs.

AÇIK HAVADA OYNANILACAK İKİ OYUN

Bu oyun, istenilen sayıda oyuncu ile oynanılabilir.

İçi boş ve büyükçe bir konserve kutusunu yan yatırarak yere koyun. Kutunun yuvarlanmaması için iki yanına destekler koyabilirsiniz. Oyuncular kutudan dört metre uzakta durarak sırayla küçük bir topu atıp bunu kutuya sokmaya uğraşırlar. On sayı yapan oyunu kazanır.

★

RESİMLİ İSİM OYUNU

Arkadaşlarınızla toplandığınız zaman hoşça vakit geçirebilmek için bu oyunu oynayabilirsiniz. Herkes eline kalem, kâğıt alır. Sırayla baş harfleri kendi adındaki harflerin aynı olan resimler çizer. Bu şekilde her oyuncunun kendi adını resimlerle göstermesi çok kolaydır. Yalnız kimin yaptığı resimler en çok birbirine uygun veya aynı cinsten şeylerse, o birinci seçilir. Meselâ «ay çiçeği, yıldız çiçeği, lâle ve aslanağzı» resimleri ile «Aylâ» adını yazan, bu oyunda başarı göstermiş sayılır.

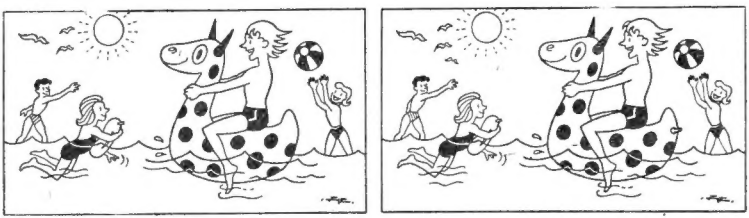

İki resim arasındaki farklar nedir? Bulun bakalım.

AVCI DAYININ MACERALARI

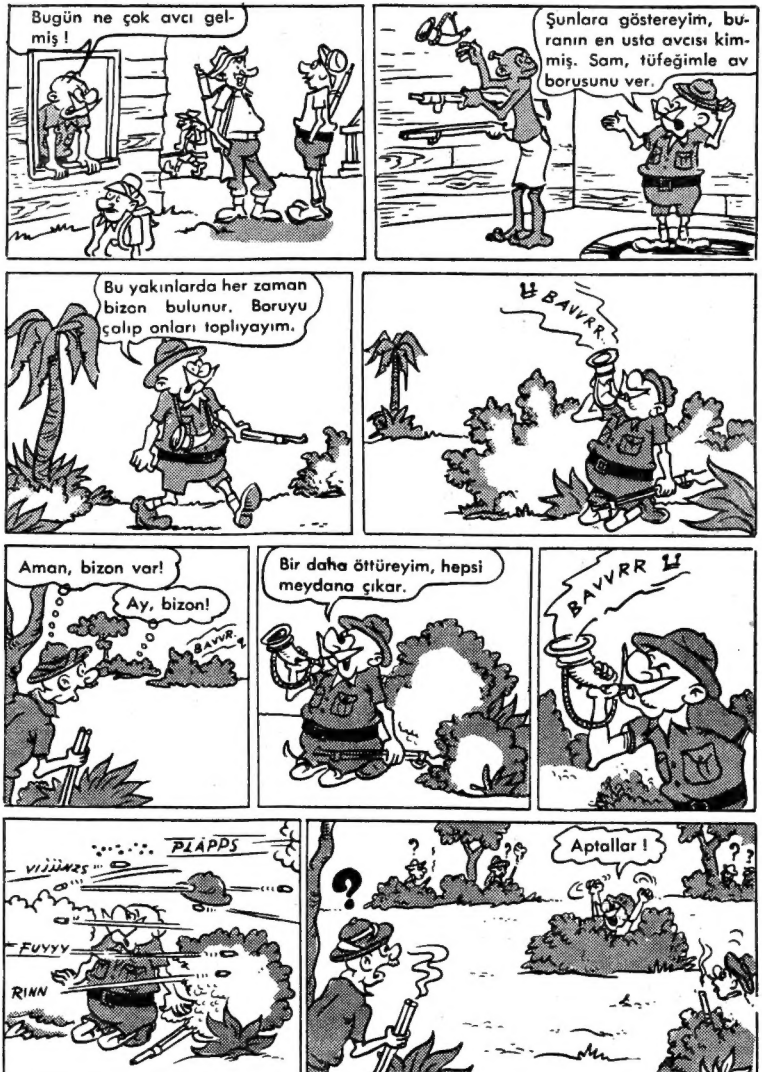

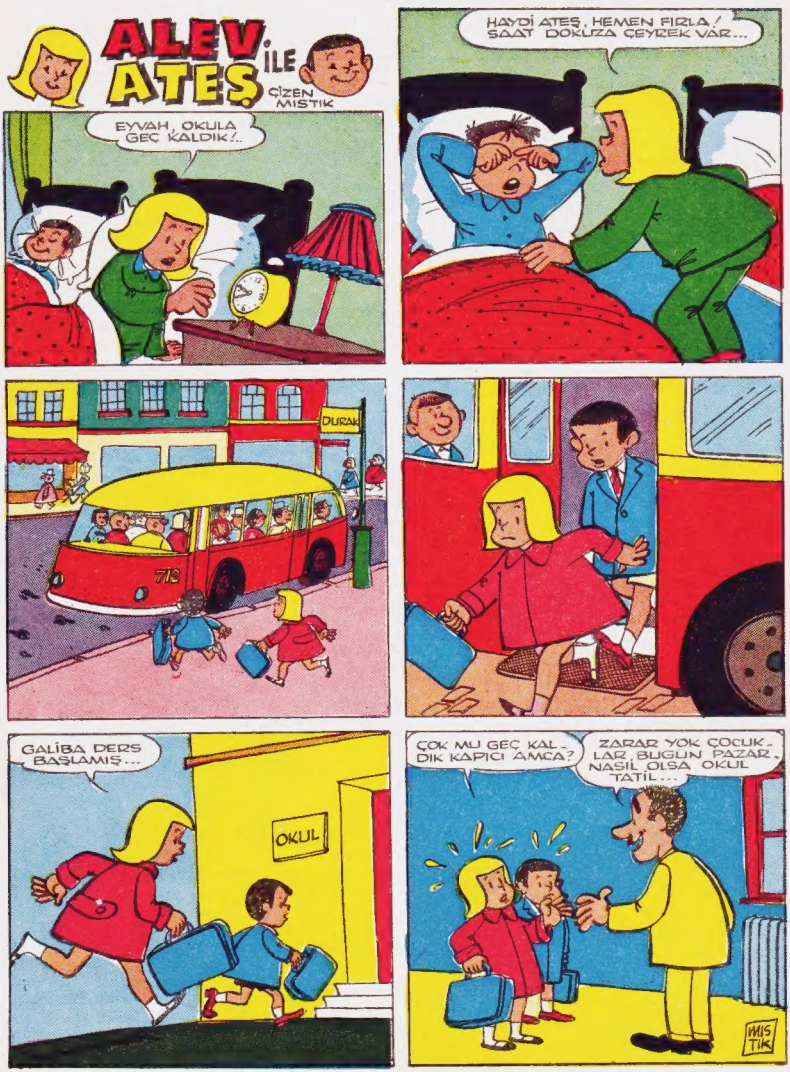

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.